

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2023/24:SfU12

Ekonomisk familjepolitik

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden som rör bl.a. reserverade dagar, överlåtelse av föräldrapenning, flerbarnstillägget i barnbidraget och bostadsbidraget.

I betänkandet finns 29 reservationer (S, SD, V, C, MP). I en av reservationerna (S, V, C, MP) föreslås att riksdagen ska göra ett tillkännagivande om avstämning av inkomstuppgifter i bostadsbidraget. I en annan av reservationerna (S, MP) föreslås att riksdagen ska göra ett tillkännagivande om att reservera fler dagar i föräldraförsäkringen. Betänkandet innehåller också ett särskilt yttrande (SD). I yttrandet redovisar Sverigedemokraterna ett andrahandsyrkande när det gäller de reserverade dagarna i föräldraförsäkringen.

Behandlade förslag

Cirka 90 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2023/24.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden	8
Familjepolitikens inriktning	8
Föräldraförsäkringen	11
Barnbidrag	23
Bostadsbidrag och underhållsstöd	26
Övriga familjeförmåner	31
Reservationer	35
1. Familjepolitikens inriktning, punkt 1 (S).....	35
2. Familjepolitikens inriktning, punkt 1 (V).....	35
3. Familjepolitikens inriktning, punkt 1 (C)	36
4. Familjepolitikens inriktning, punkt 1 (MP).....	37
5. Föräldraförsäkring, punkt 2 (V).....	38
6. Föräldraförsäkring, punkt 2 (C).....	38
7. Reserverade dagar, punkt 3 (S, MP)	39
8. Reserverade dagar, punkt 3 (SD).....	40
9. Reserverade dagar, punkt 3 (V).....	41
10. Överlåtelse av föräldrapenning, punkt 4 (C).....	41
11. Överlåtelse av föräldrapenning, punkt 4 (MP)	42
12. Uttag över tid av föräldrapenning, punkt 5 (SD)	42
13. Uttag över tid av föräldrapenning, punkt 5 (V)	43
14. Uttag över tid av föräldrapenning, punkt 5 (C).....	43
15. Snabbhetspremien, punkt 6 (S, C)	44
16. Snabbhetspremien, punkt 6 (MP)	45
17. Tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning, punkt 7 (S)	45
18. Översyn av tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning, punkt 8 (SD)	46
19. Barnbidrag, punkt 9 (SD)	47
20. Barnbidrag, punkt 9 (V).....	47
21. Översyn av flerbarnstillägget, punkt 10 (S).....	48
22. Översyn av flerbarnstillägget, punkt 10 (C)	49
23. Flerbarnsavdrag, punkt 11 (SD)	49
24. Bostadsbidrag och underhållsstöd, punkt 12 (SD).....	50
25. Bostadsbidrag och underhållsstöd, punkt 12 (V).....	50
26. Bostadsbidrag och underhållsstöd, punkt 12 (C)	51
27. Avstämning av inkomstuppgifter, punkt 13 (S, V, C, MP).....	52
28. Övriga familjeförmåner, punkt 14 (SD)	53
29. Övriga familjeförmåner, punkt 14 (V).....	53
Särskilt yttrande.....	55
Reserverade dagar, punkt 3 (SD).....	55
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	56
Motioner från allmänna motionstiden 2023/24	56

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Familjepolitikens inriktning

1. Familjepolitikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:248 av Markus Kallifatides (S) yrkandena 2–4,
 2023/24:1894 av Yasmine Bladelius och Hanna Westerén (båda S),
 2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkandena 1–3 och 7,
 2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 12–15 och 17,
 2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 30,
 2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 3 och
 2023/24:2677 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2–4.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

Föräldraförsäkring

2. Föräldraförsäkring

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 11,
 2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 10,
 2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 31, 32, 34, 36
 och 38,
 2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 43 och 45
 samt
 2023/24:2594 av Angelica Lundberg och Mikael Eskilandersson (båda
 SD).

Reservation 5 (V)

Reservation 6 (C)

3. Reserverade dagar

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 8,
 2023/24:883 av Markus Wiechel (SD),
 2023/24:2052 av Annika Strandhäll (S),
 2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 9,
 2023/24:2604 av Martin Ådahl (C),
 2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 2,
 2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 40 och

2023/24:2705 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 39.

Reservation 7 (S, MP)

Reservation 8 (SD)

Reservation 9 (V)

4. Överlåtelse av föräldrapenning

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 35 och

2023/24:2735 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 4.

Reservation 10 (C)

Reservation 11 (MP)

5. Uttag över tid av föräldrapenning

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10,

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 13 och

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 33.

Reservation 12 (SD)

Reservation 13 (V)

Reservation 14 (C)

6. Snabbhetspremien

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:1588 av Azadeh Rojhan (S),

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 37 och

2023/24:2677 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 19.

Reservation 15 (S, C)

Reservation 16 (MP)

7. Tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:2034 av Sanna Backeskog och Anna Wallentheim (båda S),

2023/24:2623 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 7 och

2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 8.

Reservation 17 (S)

8. Översyn av tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 2–4, 12 och 13,

2023/24:856 av Daniel Persson (SD),

2023/24:1357 av Anna-Belle Strömberg och Peter Hedberg (båda S) och

2023/24:1677 av Alexandra Völker (S).

Reservation 18 (SD)

*Barnbidrag***9. Barnbidrag**

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 5 och 7,

2023/24:532 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:892 av Angelica Lundberg (SD),

2023/24:1642 av Jonny Cato (C),

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 8 och

2023/24:2497 av Malin Björk (C).

Reservation 19 (SD)

Reservation 20 (V)

10. Översyn av flerbarnstillägget

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:533 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:2408 av Lars Beckman (M),

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 42,

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 44 i denna del,

2023/24:2598 av Angelica Lundberg och Markus Wiechel (båda SD)
och

2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 7.

Reservation 21 (S)

Reservation 22 (C)

11. Flerbarnsavdrag

Riksdagen avslår motion

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 6.

Reservation 23 (SD)

*Bostadsbidrag och underhållsstöd***12. Bostadsbidrag och underhållsstöd**

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 15 och 16,

2023/24:409 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 1,

2023/24:2039 av Sanna Backeskog m.fl. (S),

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 4,

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 39 och 40 samt

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 44 i denna del.

Reservation 24 (SD)

Reservation 25 (V)

Reservation 26 (C)

13. Avstämning av inkomstuppgifter

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:686 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 4,
2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 5,
2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 41 och
2023/24:2637 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 12.

Reservation 27 (S, V, C, MP)

Övriga familjeförmåner

14. Övriga familjeförmåner

Riksdagen avslår motionerna

2023/24:189 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2,
2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 17, 20 och 21 samt
2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkandena 15–18.

Reservation 28 (SD)

Reservation 29 (V)

Stockholm den 11 april 2024

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Jessica Rosencrantz

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jessica Rosencrantz (M), Tony Haddou (V), Ludvig Aspling (SD), Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Clara Aranda (SD), Ulrika Heindorff (M), Åsa Eriksson (S), Daniel Persson (SD), Nima Gholam Ali Pour (SD), Mats Berglund (MP), Mauricio Rojas (L), Zara Leghissa (S), Camilla Rinaldo Miller (KD), Anders W Jonsson (C), Lena Bäckelin (S) och Eleonore Lundkvist (M).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet drygt 90 yrkanden från allmänna motions-tiden 2023/24. Motionsyrkandena handlar om bl.a. familjepolitikens inriktning, föräldraförsäkring, barnbidrag, underhållsstöd och bostadsbidrag. Motionsyrkandena finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Familjepolitikens inriktning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om den familjepolitiska inriktningen.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om behovet av att stärka den ekonomiska familjepolitiken. Arbetet med att stötta barnfamiljer som lever i ekonomisk utsatthet och minska inkomstskillnaderna mellan ensamstående med och utan barn behöver fortsätta. Exempelvis har inkomstgränserna i bostadsbidraget och nivåerna i både barnbidraget och underhållsstödet höjts, men under kommande år bör det genomföras ytterligare åtgärder. I motion 2023/24:248 av Markus Kallifatides (S) yrkandena 2–4 föreslås tillkännagivanden om att underhållsstödet, bostadsbidraget och barnbidraget bör indexeras i linje med inflationen. I motion 2023/24:1894 av Yasmine Bladelius och Hanna Westerén (båda S) föreslås ett tillkännagivande om en nollvision och en översyn av den ekonomiska familjepolitiken för att bekämpa barnfattigdomen i Sverige.

Isabell Mixter m.fl. (V) föreslår i kommittémotion 2023/24:2340 yrkande 1 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att fr.o.m. 2027 indexera tak och ersättningsnivåer inom den ekonomiska familjepolitiken. Inkomstrelaterade ersättningar, inkluderat tak och grundnivåer, bör inkomstindexeras. Kostnadsrelaterade ersättningar, som barnbidrag och bostadsbidrag, bör prisindexeras och fasta belopp endast användas undantagsvis. När det gäller barnbidraget föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att prisindexera bidraget redan fr.o.m. 2025. I samband med de snabba prisökningarna på hushållens basvaror har barnbidraget urholkats och behöver skyddas mot inflation för att även fortsättningsvis leva upp till sitt syfte (yrkande 7). I yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med en strategi för att säkerställa att den ekonomiska familjepolitiken bättre når sitt mål. För att nå målet bör socialförsäkringens inkomstutjämnande effekt stärkas framöver i enlighet med vad som anges om indexering och ersättningsnivåer. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda möjligheten att trappa ned vissa ersättningar inom den ekonomiska familjepolitiken för att möjliggöra en omställning när ersättningarna upphör. Vissa ersättningar upphör bl.a. till följd

av att ett barn passerar en åldersgräns eller en ungdom avslutar sina gymnasiestudier och påbörjar högskolestudier eller ett arbetsmarknadspolitiskt program eller får arbete. Det kan få stora effekter för det enskilda hushållet och familjens ekonomi. Om ersättningarna trappades ned stegvis i stället för att avslutas abrupt skulle en omställning kunna underlättas.

I kommittémotion 2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 30 föreslås ett tillkännagivande om en modern, liberal politik som tar avstamp i principen om barnets bästa samt för jämställda och jämlika villkor för alla föräldrar. Föräldraförsäkringen behöver vara anpassad till vårt moderna samhälle och arbetsliv samt olika familjekonstellationer och premiera ett jämställt uttag av föräldradagar.

I kommittémotion 2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) föreslås tillkännagivanden om att flyktingar och alternativt skyddsbehövande i Sverige bör ha samma rätt som andra i Sverige till föräldraförsäkring, barnbidrag, flerbarnstillägg, bostadsbidrag samt merkostnadsersättning och omvårdnadsbidrag (yrkandena 12–15 och 17). Principerna om generell välfärd för alla som är folkbokförda i Sverige bör bibehållas och rättigheterna för personer som har uppehållstillstånd bör inte inskränkas. En sådan inskränkning skulle bl.a. leda till ökad barnfattigdom. I kommittémotion 2023/24:2677 föreslår samma motionärer tillkännagivanden om att inflationssäkra barnbidraget och underhållsstödet (yrkandena 2 och 3) samt indexera bostadsbidraget för barnfamiljer (yrkande 4). I dagens tuffa ekonomiska läge med ökade kostnader bör barnbidraget stärkas. Även bostadsbidraget bör ligga på en högre nivå än i dag och behöver inflationssäkras. Underhållsstödet bör också indexeras och inflationssäkras och skrivas upp i takt med inflationen.

Utskottets ställningstagande

Familjepolitiken stärker barnhushållens ekonomi och bidrar till ett jämställt föräldraskap. Den ökar möjligheterna för män och kvinnor att kombinera familjeliv och arbetsliv, minskar skillnader i ekonomisk levnadsstandard mellan hushåll med och utan barn samt har god träffsäkerhet.

Utskottet konstaterar att barnfamiljernas ekonomiska standard har förbättrats under senare år. Inflationen har dock drivit upp levnadskostnaderna i samhället och det slår hårdast mot redan utsatta hushåll. Till följd av den extraordinära situationen har det tillfälliga tilläggsbidraget till barnfamiljer inom bostadsbidraget förlängts t.o.m. den 30 juni 2024. Förlängningen av tilläggsbidraget innebär att vissa föräldrar får en förbättrad ekonomisk situation på kort sikt, vilket enligt utskottet också bör innebära en förbättring för berörda barn på kort sikt, bl.a. i förhållande till vad som bedöms vara till barnets bästa. Utskottet noterar att regeringen nyligen aviserat att en ytterligare förlängning av tilläggsbidraget t.o.m. den 31 december 2024 kommer att föreslås i en vårändringsbudget för 2024. Tilläggsbidraget kommer fortsatt att lämnas med ett belopp om 40 procent av det preliminära bostadsbidraget. Som framgår av det följande pågår även flera utredningar och annan beredning för

att stärka de ekonomiska villkoren för barnfamiljer. Liksom tidigare konstaterar utskottet att det är viktigt att säkerställa att den ekonomiska familjepolitiken bidrar till att hålla nere prisökningarna. Utskottet följer noga frågan om behovet av ytterligare åtgärder för att kompensera dem som drabbas hårt av inflationen. Mot den bakgrunden anser utskottet inte att det finns anledning för riksdagen att nu göra något tillkännagivande om att indexera bidrag och ersättningar, stärka eller göra en översyn av den ekonomiska familjepolitiken.

När det gäller frågan om kvalificering till socialförsäkringarna noterar utskottet att regeringen nyligen tillsatt en kommitté som ska se över och föreslå en ny modell för kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för nyanlända och icke-medborgare (dir. 2023:149). Avsikten är dels att minska risken för att förmåner och bistånd kan fungera som s.k. tilldragningsfaktorer för migranter, dels att stärka drivkrafterna för personer som kommer till Sverige att snabbt komma i arbete och egen försörjning och därigenom motverka utanförskap och långvarigt bidragsberoende. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2024. Vidare ska Utredningen om drivkrafter och möjligheter i försörjningsstödet (dir. 2022:124) enligt ett tilläggsdirektiv (dir. 2023:70) lämna förslag på en modell för ett bidragstak som begränsar den sammantagna nivån på bidrag och ersättningar för hushåll för att öka incitamenten till arbete. Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2024.

Ett föräldraskap, där barn får tid med båda sina föräldrar, fler verktyg och utrymme för flexibilitet samt lika villkor för föräldrar anser utskottet kan ha positiva effekter såväl för barn som för kvinnor och män. Utskottet konstaterar att steg har tagits för att ge föräldrar fler verktyg, öka flexibiliteten och bidra till ökad jämställdhet. Den 1 juli 2024 utökas antalet s.k. dubbeldagar och det blir möjligt att använda dubbeldagar under längre tid. Samtidigt införs det en möjlighet att överlåta ett visst antal föräldradagar även till en person som inte är barnets förälder eller därmed jämställd.

Mot bakgrund av de nyligen genomförda ändringarna och det pågående arbetet ser utskottet inga skäl att förorda tillkännagivanden om ytterligare åtgärder för en mer modern, liberal politik, om jämställda villkor för föräldrar som tar avstamp i principen om barnets bästa, om en strategi för att säkerställa att den ekonomiska familjepolitiken bättre når sitt mål eller om kvalificering till socialförsäkringarna.

Motionerna 2023/24:248 (S) yrkandena 2–4, 2023/24:1894 (S), 2023/24:2624 (S) yrkande 3, 2023/24:2340 (V) yrkandena 1–3 och 7, 2023/24:2467 (C) yrkande 30, 2023/24:2452 (MP) yrkandena 12–15 och 17, och 2023/24:2677 (MP) yrkandena 2–4 avstyrks därför.

Föräldraförsäkringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. reserverade dagar, överlåtelse av föräldrapenning och uttag över tid av föräldrapenning.

Jämför reservation 5 (V), 6 (C), 7 (S, MP), 8 (SD), 9 (V), 10 (C), 11 (MP), 12 (SD), 13 (V), 14 (C), 15 (S, C), 16 (MP), 17 (S) och 18 (SD) samt det särskilda yttrandet (SD).

Gällande ordning m.m.

Förmåner inom föräldrapenningen

Föräldrapenningförmåner lämnas enligt 11 kap. 2 § socialförsäkringsbalken (SFB) i två olika former, dels föräldrapenning för vård av barn med anledning av ett barns födelse eller adoption (12 kap. SFB), dels tillfällig föräldrapenning i särskilda situationer när någon avstår från förvärvsarbete för att vårda ett barn eller i samband med att ett barn har avlidit (13 kap. SFB).

Föräldrapenning

Rätt till föräldrapenning har en försäkrad förälder som vårdar barn under tid när han eller hon inte förvärvsarbetar eller avstår från förvärvsarbete. Som villkor gäller bl.a. att föräldern under tiden till huvudsaklig del faktiskt vårdar barnet på det sätt som krävs med hänsyn till barnets ålder (12 kap. 2 och 3 §§ SFB). Enligt 12 kap. 5 § SFB har barnets mor rätt till föräldrapenning fr.o.m. den 60:e dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse.

Föräldrapenning för samma barn och tid kan enligt 12 kap. 4 a § SFB lämnas till båda föräldrarna samtidigt under barnets första levnadsår, s.k. dubbeldagar. Som mest kan 30 sådana dagar tas ut. Den 1 juli 2024 utökas antal dagar för föräldrarna att vara lediga samtidigt med föräldrapenning till 60 dagar och kan lämnas tills barnet är 15 månader (bet. 2023/24:SfU3, rskr. 2023/24:90). Föräldrapenning kan också lämnas till fler än en förälder vid t.ex. mödravårdsbesök när det gäller en graviditet. Föräldrapenning i samband med besök hos mödravården kan lämnas för tid fr.o.m. den 60:e dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse fram t.o.m. förlossningsdagen (12 kap. 5 a § SFB).

Föräldrapenning lämnas som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels föräldrapenning. Föräldrapenningen har tre olika ersättningsnivåer: sjukpenningnivån, grundnivån och lägstanivån. För 390 av de 480 dagarna lämnas ersättning på sjukpenningnivå baserad på den sjukpenninggrundande inkomsten. För de som har haft låga eller inga inkomster lämnas i stället ersättning på grundnivån med ett fast belopp på 250 kronor per dag. De

återstående 90 dagarna ersätts på lägstanivå lika för alla, med 180 kronor per dag (12 kap. 9–24 §§ SFB).

För att en förälder som är försäkrad för både bosättningsbaserad och arbetsbaserad föräldrapenning ska få förmånen på sjukpenningnivån för de första 180 dagarna krävs att föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten för födelsen har varit försäkrad för sjukpenning, och under hela den tiden haft rätt till en sjukpenning som överstiger lägstanivån för föräldrapenning (12 kap. 35 § SFB).

Reserverade dagar

När båda föräldrarna är vårdnadshavare har de rätt till hälften var av det totala antalet föräldrapenningdagar. En förälder kan dock avstå sin rätt till föräldrapenning till den andra föräldern med undantag för 90 dagar på sjukpenningnivå eller på grundnivå, s.k. reserverade dagar (12 kap. 15 och 17 §§ SFB).

Överlåtelse av föräldrapenning

Vid tillämpningen av bestämmelserna om föräldrapenningförmåner likställs med en förälder bl.a. förälders make som stadigvarande sammanbor med föräldern, förälders sambo, särskilt förordnad vårdnadshavare som har vård om barnet och blivande adoptivförälder (11 kap. 4 § SFB).

Den 1 juli 2024 utökas möjligheten för en vårdnadshavare att överlåta föräldrapenningdagar till någon annan som är försäkrad för sådan förmån. I dessa fall gäller att högst 90 dagar per barn får överlåtas och att en försäkrad som har fått rätt till sådan förmån genom överlåtelse likställs med en förälder (11 kap. 4 § och 12 kap. 17 a och b §§ SFB, bet. 2023/24:SfU3, rskr. 2023/24:90).

Uttag över tid av föräldrapenning

Föräldrapenning lämnas längst till dess att barnet har fyllt tolv år eller till den senare tidpunkt då barnet har avslutat det femte skolåret i grundskolan, men fr.o.m. barnets fyraårsdag kan endast sammanlagt 96 dagar sparas (12 kap. 12 och 13 §§ SFB). Tolvårsgränsen trädde i kraft den 1 januari 2014, samtidigt med införandet av fyraårsbegränsningen. Innan dess var gränsen barnets åttaårsdag eller när barnet slutar första klass, eller barnets tioårsdag vid adoption.

Sjukpenninggrundande inkomst

Den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) fastställs av Försäkringskassan utifrån den beräknade årliga arbetsinkomsten.

Så kallad SGI-skyddad tid gäller under tiden när den försäkrade helt eller delvis avstår från förvärvsarbete för vård av barn och barnet inte har fyllt ett år (26 kap. 15 § SFB). Om den försäkrades SGI då har sänkts ska föräldrapenningen till dess att barnet uppnår två års ålder beräknas på den SGI som gällde före sänkningen (12 kap. 27 § SFB). Enligt praxis gäller detta endast

om föräldern i oavbruten följd är helt eller delvis ledig från förvärvsarbete och under tiden uppbär föräldrapenning. För den som är helt ledig från arbetet krävs att föräldrapenning tas ut under minst fem kalenderdagar per vecka.

Om föräldern blir gravid på nytt innan barnet är ett år och nio månader behåller föräldrarna föräldrapenning på sjukpenningnivå – den s.k. snabbhetspremiern (12 kap. 29 § SFB).

Inkomst av näringsverksamhet ska enligt 25 kap. 8 § SFB räknas som inkomst av annat förvärvsarbete. Det gäller bl.a. dem som bedriver enskild näringsverksamhet eller handelsbolag. För egenföretagare bestäms SGI utifrån näringsverksamhetens beräknade nettointäkt, dvs. den beskattningsbara inkomsten. Med nettointäkt eller beskattningsbar inkomst avses företagets resultat efter avdrag för kostnader, eventuella avsättningar och avgifter, men före skatteavdrag. Även om det enligt regelverket är den förväntade intäkten av näringsverksamheten som SGI av annat förvärvsarbete ska avse används i praktiken tidigare års beskattade inkomst för att bedöma den framtida inkomsten. För denna bedömning finns föreskrifter och allmänna råd utfärdade av Försäkringskassan och tidigare Riksförsäkringsverket.

För en försäkrad med inkomst av annat förvärvsarbete som bedriver näringsverksamhet i någon form ska, under en tid om 36 månader (uppbyggnadsskedet), SGI beräknas till minst vad som motsvarar skäligen avlöning för liknande arbete för någon annans räkning. Om inte villkoren är uppfyllda lämnas föräldrapenning på grundnivå (25 kap. 7 a och 9 §§ SFB).

Enligt 5 § föräldraledighetslagen (1995:584) har en förälder rätt att vara helt ledig för vård av barn till dess att barnet är 18 månader. En förälder har därutöver rätt att vara helt ledig medan föräldern får hel föräldrapenning enligt 12 kap. SFB.

Tillfällig föräldrapenning

Tillfällig föräldrapenning är en arbetsbaserad socialförsäkring som har som syfte att bidra till att föräldrar ska kunna kombinera arbete med föräldraskap.

Tillfällig föräldrapenning betalas enligt 13 kap. SFB ut till en förälder som behöver avstå från förvärvsarbete för vård av ett barn som är under 12 år och i vissa fall även vid vård av barn upp till 16 års ålder.

Under högst tio dagar i samband med ett barns födelse eller adoption (13 kap. 10–14 §§ SFB) kan tillfällig föräldrapenning lämnas till båda föräldrarna samtidigt (11 kap. 10 § första stycket SFB).

Föräldrar till ett allvarligt sjukt barn som inte har fyllt 18 år har rätt till tillfällig föräldrapenning under ett obegränsat antal dagar när de behöver avstå från förvärvsarbete för vård av barnet (13 kap. 30 och 31 §§ SFB). Tillfällig föräldrapenning kan i dessa fall lämnas till båda föräldrarna samtidigt (11 kap. 10 § första stycket SFB).

Föräldrar till barn som omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, har rätt till tillfällig föräldrapenning i samband med sjukdom eller smitta hos barnet och för kontaktdagar.

Ersättningen för kontakt dagar är till för att ge föräldrar till barn med funktionsnedsättning som omfattas av LSS möjlighet att lära sig mer om hur de kan stödja sitt barn och utges med tio dagar per barn och år (13 kap. 26 § SFB). Dagarna kan tas ut från barnets födelse fram till att barnet fyller 16 år och kan lämnas till båda föräldrarna samtidigt.

Vidare kan tillfällig föräldrapenning betalas ut under högst tio dagar per förälder och barn i samband med att ett barn har avlidit (13 kap. 31 e och 31 f §§ SFB).

En förälder får överlåta sin rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av ett barn till någon som är försäkrad för tillfällig föräldrapenning och som i stället för föräldern avstår från förvärvsarbete för att vårda barnet (13 kap. 8 och 9 §§ SFB).

Graviditetspenning

En försäkrad som är gravid har enligt 10 kap. SFB rätt till graviditetspenning om graviditeten sätter ned hennes förmåga att utföra sitt förvärvsarbete med minst en fjärdedel och hon inte kan omplaceras till ett annat mindre ansträngande arbete. Detsamma gäller om den gravida kvinnan på grund av risk för bl.a. fosterskador har stängts av från sitt arbete med stöd av arbetsmiljölagen (1977:1160). Ersättningen kan lämnas tidigast fr.o.m. den 60:e dagen och längst t.o.m. den 11:e dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse. Rätten till graviditetspenning vid risker i arbetsmiljön gäller för såväl arbetstagare som egenföretagare. Graviditetspenning lämnas som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels graviditetspenning och ersättningen motsvarar sjukpenning.

Motionerna

Föräldraförsäkring

Daniel Persson m.fl. (SD) föreslår i kommittémotion 2023/24:395 yrkande 11 ett tillkännagivande om en översyn av föräldrapenningen för att stärka denna. Familjer behöver bli mer jämställda och få möjligheter att göra de val som passar deras livspussel bäst. Ersättningsgraden och inkomsttaket bör därför höjas. En låg ersättning kan göra att föräldern med högre inkomst inte är föräldraledig i samma omfattning som den andra, vilket i sin tur kan leda till en ojämn fördelning av föräldradagar. Regeringen bör göra en översyn av föräldrapenningen så att föräldrar får ut en större andel av sin inkomst vid uttag av föräldradagar. I motion 2023/24:2594 av Angelica Lundberg och Mikael Eskilander (båda SD) föreslås ett tillkännagivande om att låsa föräldrapenningdagar vid vårdnadstvister.

I kommittémotion 2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 10 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att införa en lagstadgad rätt till bl.a. ersättning för föräldrar att närvara vid vårdrelaterade besök, mödravården inkluderad, i samband med graviditet.

Föräldrarnas deltagande under graviditeten kan ha stor betydelse för hur föräldraskapet utvecklas, vilket ansvar som tas för barnet och barnets uppfostran. Vidare kan det förbättra föräldrarnas möjligheter att stötta varandra i svåra och utsatta situationer.

Martina Johansson m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2023/24:2467 yrkande 31 ett tillkännagivande om att överväga att införa en ny jämställdhetsbonus i föräldraförsäkringen som även omfattar en jämställdhetsbonus vid vård av sjukt barn. Föräldrapar med gemensam vårdnad som delar jämställt på föräldrapenningen under de första 18 månaderna, d.v.s. minst 40/60, bör få en skattefri jämställdhetsbonus på 25 000 kronor per vårdnadshavare. För att föräldrar i större utsträckning ska ta gemensamt ansvar även för vab-dagar bör möjligheten att införa en vab-bonus ses över. I yrkande 32 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör återkomma med förslag om att avskaffa lägstಾನിവådagarna i föräldraförsäkringen. Utredningen om en modern föräldraförsäkring konstaterade i sitt slutbetänkande SOU 2017:101, att lägstಾನിവådagarna kan jämföras med ett vårdnadsbidrag och innebära liknande inlåsnings effekter för dem som inte har etablerat sig på arbetsmarknaden. Dagarna bör därför fasas ut ur föräldraförsäkringen. Vidare föreslår motionärerna ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda möjligheten att utöka skyddet av föräldrarnas SGI och koppla detta till hur länge han eller hon har varit ledig i stället för till barnets ålder (yrkande 36). Detta kan vara ett sätt att underlätta för pappor, som i regel tar ut föräldraledighet i ett senare skede. Samtidigt bör det enligt motionärerna understrykas att syftet med föräldrapenning är att föräldern ska kunna vara ledig med sitt barn under just de första levnadsåren. Det bör tillsättas en utredning om förutsättningarna för SGI-skydd som tar båda dessa perspektiv i beaktande. I yrkande 34 föreslås ett tillkännagivande om att det bör vara tillåtet med ett obegränsat antal dubbeldagar. Studier visar att dubbeldagarna har varit gynnsamma för jämställdhet, sammanhållning i familjen och kvinnors hälsa. I yrkande 38 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör återkomma när det gäller riksdagens tillkännagivande från april 2022 om föräldraförsäkring för företagare och att dessa under sin föräldraledighet ska kunna bedriva viss begränsad administrativ, styrande verksamhet i sitt företag utan att förlora föräldrapenningen. Ett tillkännagivande om att överväga att införa en ny jämställdhetsbonus i föräldraförsäkringen föreslås även i kommittémotion 2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 43. I motionens yrkande 45 föreslås ett tillkännagivande om att Försäkringskassan bör få i uppdrag att arbeta mer med bl.a. s.k. nudging och informera vårdnadshavare om hur fördelningen av föräldraledigheten påverkar såväl familjeliv och hälsa som livsinkomst. Enligt motionärerna måste gamla beteendemönster brytas. Riktad information kan leda till mer medvetna val och ökad ekonomisk jämställdhet.

Reserverade dagar

Anders Ygeman m.fl. (S) föreslår i kommittémotion 2023/24:2624 yrkande 2 ett tillkännagivande om en mer jämställd och individualiserad föräldraförsäkring. För att öka barnens rätt till sina föräldrar och för att uppmuntra ett mer jämställt uttag av föräldradagar bör föräldraförsäkringen individualiseras ytterligare och delas i tre delar. I motion 2023/24:2052 av Annika Strandhäll (S) föreslås ett tillkännagivande om att se över hur föräldraförsäkringen kan byggas ut och individualiseras inom ramen för en fastställd tidsplan.

Daniel Persson m.fl. (SD) föreslår i kommittémotion 2023/24:395 yrkande 8 ett tillkännagivande om att avskaffa reserverade dagar i föräldraförsäkringen och ge tillbaka valfriheten till familjerna. Varje familj har sina egna förutsättningar och behov. Hur föräldrapenningen fördelas mellan vårdnadshavarna bör bestämmas enligt vårdnadshavarnas önskemål. Även i motion 2023/24:883 av Markus Wiechel (SD) föreslås ett tillkännagivande om att avskaffa kvoteringen av föräldraförsäkringen.

I kommittémotion 2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 9 föreslås ett tillkännagivande om en individualiserad föräldraförsäkring. Föräldraförsäkringen bör delas lika mellan föräldrarna, utan möjlighet att överlåta dagar. I de familjer som består av en förälder bör alla dagar kunna tas ut av den föräldern. En individualisering bör också ta hänsyn till att familjer kan se ut på olika sätt.

Janine Alm Ericson m.fl. (MP) föreslår i kommittémotion 2023/24:2664 yrkande 40 ett tillkännagivande om att dubblera öronmärkningen av föräldradagar. Föräldrapenningdagar bör öronmärkas så att minst en tredjedel används av vardera föräldern, medan en tredjedel bör kunna användas fritt av vårdnadshavarna eller överlåtas till en annan vuxen som är en del av barnets familj. Även i kommittémotion 2023/24:2705 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 39 föreslås ett tillkännagivande om en tredelad föräldraförsäkring.

I motion 2023/24:2604 av Martin Ådahl (C) föreslås ett tillkännagivande om att utreda hur föräldraförsäkringen kan delas i tre lika delar, där en tredjedel var av den ersatta föräldraledigheten är knuten till den ena föräldern och en tredje del kan delas mellan föräldrarna enligt överenskommelse, med undantag för ensamstående föräldrar som bör ha rätt att utnyttja hela föräldraledigheten.

Överlåtelse av föräldrapenning

Martina Johansson m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2023/24:2467 yrkande 35 ett tillkännagivande om att dagar i föräldraförsäkringen som inte är öronmärkta bör få användas av andra vuxna som är viktiga för barnet. När föräldrar inte lever ihop krävs en annan variant av livspussel. Det kan finnas fler personer än vårdnadshavarna som ingår i familjemiljön. Regeringen bör se över hur föräldrapenningen kan användas av andra vuxna som är viktiga för barnet.

I kommittémotion 2023/24:2735 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag på hur föräldradagar bör få överlåtas till närstående. Förslaget bör även innehålla ett förbud mot förmedling av nannytjänster för att gardera mot kommersialisering. Det är högst angeläget att reformen om överlåtelse av föräldrapenning som nyligen beslutats inte leder till felaktig användning. Barnperspektivet och vikten av relationer bör vara i fokus, parallellt med fortsatt strävan mot mer jämställt föräldraskap.

Uttag över tid av föräldrapenning

Daniel Persson m.fl. (SD) föreslår i kommittémotion 2023/24:395 tillkännagivanden om att regeringen bör överväga att ta bort fyraårsregeln (yrkande 9) och verka för en förändring av regelverket för att åstadkomma ökad flexibilitet i föräldrapenningen (yrkande 10). I dag går många föräldrapenningdagar förlorade på grund av regelverket, som innebär att bara ett visst antal dagar kan sparas efter det att barnet fyllt fyra år. Fler dagar bör frigöras så att föräldrar kan använda föräldrapenning när t.ex. förskolan är stängd eller för barn i grundskolan som inte går på fritids.

I kommittémotion 2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag baserat på modellen i slutbetänkandet Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn – en ny modell för föräldraförsäkringen (SOU 2017:101). Förslagen syftar till att styra uttaget av föräldrapenning till barnets första levnadsår för att undvika att försäkrade sparar föräldradagar under längre tid.

I kommittémotion 2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 33 föreslås ett tillkännagivande om att 80 procent av föräldrapenningdagarna bör tas ut innan barnet har fyllt tre år i stället för som i dag fyra år. Föräldraförsäkringen avser att ge tid för omvårdnad och anknytning under de första levnadsåren. Fördelningen av uttaget av föräldrapenningen över tid behöver därför ses över.

Snabbhetspremien

I kommittémotion 2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 37 föreslås att regeringen skyndsamt presenterar förslag om att avskaffa den s.k. snabbhetspremien. Premien styr föräldrars familjeplanering mot tätare födslar och alltför täta graviditeter medför ökade hälsorisker för barnet och mamman. Därtill ska läggas betydande risker med lång frånvaro, helt eller delvis från arbetsmarknaden, vilket framför allt drabbar kvinnor och i synnerhet kvinnor med redan svag anknytning till arbetsmarknaden.

Annika Hirvonen m.fl. (MP) föreslår i kommittémotion 2023/24:2677 yrkande 19 ett tillkännagivande om snabbhetspremien i föräldraförsäkringen. Snabbhetspremien har påverkat kvinnors val på ett sätt som har oavsedda

negativa hälsoeffekter. Bland annat ökar andelen missfall och för tidiga födselar. Systemet bör ändras.

I motion 2023/24:1588 av Azadeh Rojhan (S) föreslås ett tillkännagivande om att avskaffa snabbhetspremierna i föräldraförsäkringen i enlighet med förslaget från Utredningen om en modern föräldraförsäkring (SOU 2017:101).

Tillfällig föräldrapenning och graviditetsspenning

I kommittémotion 2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 8 föreslås ett tillkännagivande om att modernisera och förenkla reglerna för tillfällig föräldrapenning. Regeringen bör snarast lämna förslag baserade på betänkandet Rätt och lätt – ett förbättrat regelverk för VAB (SOU 2022:31) och delbetänkandet, VAB för vårdåtgärder i skolan (SOU 2021:41). Förutom förslag om att reglerna ska göras mer lättöverskådliga, för framför allt föräldrarna, föreslås åtgärder för att minska utrymmet för fusk och felaktiga utbetalningar och stärka möjligheterna till kontroll. Det föreslås också att det införs en ny ersättning för föräldrar till barn med sjukdom eller funktionsnedsättning som, när det behövs, ger rätt till tillfällig föräldrapenning. Det kan t.ex. gälla när föräldern måste gå från jobbet för att medverka i introduktion av barnets behov av hjälp med vård- eller behandlingsåtgärder i förskola, skola, fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet. I yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om sjukförsäkringsskyddet för gravida. Det är angeläget att regeringen går vidare med förslagen i betänkandet Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida (SOU 2023:23). I utredningen lämnas förslag om förstärkningar av försäkringsskyddet för gravida, bl.a. att en icke behovsprövad graviditetsspenning ska få användas de sista sju kalenderdagarna före beräknad förlossning fram t.o.m. dagen före den faktiska förlossningen. Vidare föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att höja taket till tio prisbasbelopp vid beräkningen av SGI i graviditetsspenningen. I motion 2023/24:2034 av Sanna Backeskog och Anna Wallentheim (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att ta fler steg för ett mer jämställt socialförsäkringsskydd för gravida. Betänkandet SOU 2023:23 bidrar med viktiga bitar för att familjelivet och arbetslivet ska gå ihop och jämställdheten öka.

Översyn av tillfällig föräldrapenning och graviditetsspenning

I kommittémotion 2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att införa en ny form av tillfällig föräldrapenning vid mödravårdsbesök för båda föräldrarna. Båda föräldrarna bör ha rätt till tillfällig föräldrapenning för att besöka mödravården. De ordinarie föräldrapenningdagarna, som båda föräldrarna har rätt att ta ut fr.o.m. 60 dagar före beräknad förlossning, ska inte behöva användas i dessa situationer. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om en översyn av lagstiftningen om graviditetsspenningen. Översynen bör göras i enlighet med Inspektionen för socialförsäkringens (ISF) rekommendationer i rapporten om tillämpningen av lagstiftningen om graviditetsspenning (ISF 2014:25). ISF

anser att Försäkringskassan bör göra sammanvägda bedömningar på sätt som framgår av lagstiftningen. Försäkringskassans bedömningar är betydligt mer restriktiva än lagstiftningen kräver. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att införa en rätt till graviditetsdagar de sista 30 dagarna före beräknad förlossning. Alla kvinnor oavsett hälsotillstånd och yrke bör få rätt till graviditetspenning i slutet av graviditeten fram till dagen före beräknad förlossning. I yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att utöka antalet dagar med sorgepeng. Föräldrar behöver mer tid för sorgearbete när ett barn avlider. I yrkande 13 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att utöka antalet s.k. pappadagar vid barns födelse eller adoption. Föräldrar bör få mer tid tillsammans. I motion 2023/24:856 av Daniel Persson (SD) föreslås ett tillkännagivande om att se över möjligheten att gå vidare med de förslag som presenteras i betänkandet SOU 2021:41 om rätt till vab för stöd till barn i skolan.

I motion 2023/24:1357 av Anna-Belle Strömberg och Peter Hedberg (båda S) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över möjligheten att bevilja hel graviditetspenning till gravida kvinnor som har uppdrag som kontaktfamilj. I motion 2023/24:1677 av Alexandra Völker (S) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör se över om rätten att överlåta tillfällig föräldrapenning kan utvidgas till närstående när en förälder föder barn.

Utskottets ställningstagande

Föräldraförsäkring

Utskottet noterar att utredningen i betänkandet Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn – en ny modell för föräldraförsäkringen (SOU 2017:101) föreslår att ersättningen på lägstanivån i föräldraförsäkringen ska slopas. I stället föreslås att det totala antalet föräldrapenningdagar ska utökas och uppgå till 460 dagar på sjukpenning- eller grundnivå, vilket innebär fler dagar med högre ersättningsnivå än i dag. Förslagen bereds i Regeringskansliet. Vidare noteras att regeringen avser att se över möjligheten att använda lägstanivådagarna på arbetsfri tid (prop. 2023/24:1, utg.omr. 12). Utskottet önskar inte föregripa regeringens beredning och det arbete som pågår om lägstanivådagarna.

Under hösten 2023 beredde och tillstyrkte utskottet regeringens förslag om att utöka antalet dubbeldagar i föräldrapenningen från 30 dagar till 60 dagar och möjliggöra användning av dubbeldagar fram tills barnet är 15 månader i stället för 12 månader. Riksdagen följde utskottets förslag (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:SfU3, rskr. 2023/24:90). Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2024. Utskottet anser att det saknas skäl att nu förorda ytterligare åtgärder i fråga om dubbeldagar.

I samband med besök hos mödravården kan föräldrapenning lämnas till en förälder för tid fr.o.m. den 60:e dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse fram t.o.m. förlossningsdagen (12 kap. 5 a § SFB). Utskottet

anser inte att det finns anledning för riksdagen att göra ett tillkännagivande om att införa en ny förmån för vårdrelaterade besök under graviditeten.

Under våren 2022 riktade riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om föräldraförsäkring för företagare (bet. 2021/22:SfU18, rskr. 2021/22:282). Utskottet angav att regelverket bör anpassas så att det blir enklare att driva företag när man är förälder och att det bör vara möjligt att bedriva viss begränsad administrativ styrande verksamhet i sitt företag utan att förlora sin föräldrapenning. I budgetpropositionen för 2024 anger regeringen att det inte är motiverat att lämna ytterligare förslag som innebär att föräldrapenning betalas ut när en förälder utför förvärsarbete. Föräldrapenningen är flexibel men ställer också krav som har försäkringsmässig grund. Försäkringen täcker inkomstbortfall när föräldern vårdar sitt barn. Regeringen anger vidare att det är ett grundläggande krav för rätt till föräldrapenning som bör kvarstå. Utskottet delar denna uppfattning och noterar liksom regeringen att det redan i dag är möjligt för en företagare att utföra visst arbete i sitt företag under föräldraledigheten genom att ta ut föräldrapenning på deltid, exempelvis på 75 procent under en eller flera dagar. När en förälder använder lägstanivådagarna finns även möjlighet att förvärsarbeta upp till sju åttondelar av en dag och ändå få hel föräldrapenning. Även möjligheten att överlåta föräldrapenning till någon annan som vårdar barnet i föräldrarnas ställe, kan underlätta för företagare som inte helt kan avstå från arbete i företaget under föräldraledigheten.

Utskottet noterar att betänkandet Ett trygghetssystem för alla – nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst (SOU 2023:30) bereds i Regeringskansliet. I betänkandet föreslås att SGI även ska kunna bestämmas utifrån historiska inkomster i samband med föräldraledighet. Beredningen bör avvaktas.

I övrigt anser utskottet inte att motionsyrkanden om jämställdhetsbonus, stärkt föräldrapenning eller låsta föräldrapenningdagar vid vårdnadstvister bör ge upphov till någon åtgärd från riksdagen.

Motionerna 2023/24:395 (SD) yrkande 11, 2023/24:2594 (SD), 2023/24:2340 (V) yrkande 10, 2023/24:2467 (C) yrkandena 31, 32, 34, 36 och 38 och 2023/24:2499 (C) yrkandena 43 och 45 avstyrks med det anförda.

Reserverade dagar

Att föräldrar tar ansvar för omsorgen om sitt barn och delar föräldraledighet och föräldrapenningdagar mer lika är betydelsefullt ur många aspekter, inte minst för att barnet ska få mer tid med båda sina föräldrar och för att undvika att kvinnor får en långvarig frånvaro från arbetsmarknaden. Flera reformer har genomförts för att uppmuntra ett mer jämställt uttag av föräldrapenning. Bland annat gäller sedan augusti 2022 att de reserverade dagarna även omfattar föräldrapenning på grundnivå. Utskottet kan konstatera att regeringen för närvarande bereder tidigare nämnda utredningsbetänkande SOU 2017:101 i vilket det lämnas förslag som gäller reglerna om reserverade dagar. Förslaget

har remissbehandlats och är en del av arbetet med ett större förslag till en ny modell för föräldraförsäkringen.

Utskottet anser att regeringens beredning bör avvaktas. Mot den bakgrunden bör riksdagen enligt utskottet inte ta något initiativ för att reservera fler dagar eller avskaffa de reserverade dagarna i föräldrapenningen. Motionerna 2023/24:2624 (S) yrkande 2, 2023/24:2052 (S), 2023/24:395 (SD) yrkande 8, 2023/24:883 (SD,) 2023/24:2340 (V) yrkande 9, 2023/24:2604 (C), 2023/24:2664 (MP) yrkande 40 och 2023/24:2705 (MP) yrkande 39 avstyrks därför.

Överlåtelse av föräldrapenning

Rätt till föräldrapenning tillkommer den förälder som vårdar barnet enligt föräldrabalken. Inom föräldrapenningen finns i dag ett vidgat föräldrabegrepp. Enligt 11 kap. 4 § SFB likställs vissa personer med en förälder vid tillämpning av bestämmelserna om föräldrapenning, vilket innebär att rätten till föräldrapenning kan överlåtas till dessa personer. För att stärka valfriheten och öka förutsättningarna för att kombinera familjeliv med ett högt arbetskraftsdeltagande kommer det den 1 juli 2024 att bli möjligt att överlåta föräldrapenning till någon annan som är försäkrad för sådan förmån (bet. 2023/24:SfU3, rskr. 2023/24:90). Överlåtelse~~n~~ av föräldrapenning avser i dessa fall en tid om högst 90 dagar för varje barn. Om föräldrarna har gemensam vårdnad om ett barn har vardera föräldern rätt att överlåta 45 dagar. Rätten att överlåta föräldrapenning avser inte de reserverade dagarna. Utskottet konstaterade i betänkandet att regeringen avser att följa upp de nya reglerna om överlåtelse av föräldrapenning och underströk samtidigt vikten av att regeringen noggrant följer upp att de nya reglerna används på det sätt som avses och inte i strid med reformens syfte. Utskottet ser därför positivt på att Försäkringskassan enligt sitt regleringsbrev för 2024 ska följa upp nyttjandet av överlåtelse av föräldrapenning. En första redovisning av nyttjandet ska lämnas senast den 30 januari 2025 och även innehålla en redovisning av hur Försäkringskassan arbetar med att motverka felaktiga utbetalningar vid överlåtelse av föräldrapenning. En andra redovisning av nyttjandet ska lämnas senast den 30 januari 2026, och så långt som möjligt även innehålla en analys av effekter för jämställdheten och för arbetet mot felaktiga utbetalningar. Därmed avstyrks motionerna 2023/24:2735 (MP) yrkande 4 och 2023/24:2467 (C) yrkande 35, som får anses delvis tillgodosett.

Uttag över tid av föräldrapenning

Föräldrapenning lämnas under högst 96 dagar efter barnets fyraårsdag och kan tas ut till barnets tolvårsdag eller den senare tidpunkt då barnet har avslutat det femte skolåret i grundskolan. I det redan nämnda betänkandet SOU 2017:101 föreslås bl.a. att uttaget av föräldrapenning ska tidigareläggas och koncentreras till tiden för barnets födelse t.o.m. barnets tredje levnadsår och

fördelas mer jämnt mellan föräldrarna. Därefter bör ett visst antal föräldrapenningdagar per år kunna lämnas fram till dess att barnet har fyllt tio år. Förslagen bereds i Regeringskansliet. Enligt utskottet saknas det därför anledning för riksdagen att nu ta några initiativ i frågan. Motionerna 2023/24:395 (SD) yrkandena 9 och 10, 2023/24:2340 (V) yrkande 13 och 2023/24: 2467 (C) yrkande 33 avstyrks därmed.

Snabbhetspremien

Skyddet för SGI gör det möjligt för föräldrar att vara föräldralediga utan att riskera att förlora inkomstskyddet. Inkomstskyddet är avsett att gynna dels kontakten med arbetslivet, dels ett högt barnafödande. Utskottet kan konstatera att barnfamiljers ekonomiska standard har förbättrats under senare år genom olika förstärkningar. Som framkommit pågår det också flera utredningar och annan beredning för att förbättra villkoren för barnfamiljer.

Utskottet noterar också att det i det tidigare nämnda betänkande SOU 2017:101 lämnas förslag om att den del av den särskilda beräkningsgrunden som ger ett förlängt skydd för föräldrapenning vid ny graviditet och adoption ska tas bort (den s.k. snabbhetspremien). Förslaget bereds i Regeringskansliet. Enligt utskottet saknas det därför även i denna fråga anledning för riksdagen att ta några initiativ. Motionerna 2023/24:1588 (S), 2023/24:2467 (C) yrkande 37 och 2023/24:2677 (MP) yrkande 19 avstyrks med det anförda.

Tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning

Under 2021 och 2022 kom den s.k. VAB-utredningen med delbetänkandet VAB för vårdtaggärder i skolan (SOU 2021:41) och slutbetänkandet Rätt och lätt – ett förbättrat regelverk för VAB (SOU 2022:31). VAB-utredningen lämnar en rad förslag för att modernisera regelverket kring tillfällig föräldrapenning och vård av barn. Sammantaget föreslås att det ska vara möjligt att få tillfällig föräldrapenning i fler situationer än i dag. Förslag lämnas också som avser att underlätta för föräldrar till barn med större behov att kunna fortsätta att få ersättning och ha rätt till ledighet. Förslagen bereds i Regeringskansliet. Enligt utskottet bör regeringens beredning inte föregripas.

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen avstyrkt förslag om att öka antalet dagar med tillfällig föräldrapenning när ett barn avlider (s.k. sorgpepeng). Riksdagen ställde sig bakom utskottets förslag (senast i bet. 2022/23:SfU16). Utskottet gör inte någon annan bedömning än tidigare i frågan.

När det gäller graviditetspenning är det enligt utskottet angeläget att underlätta för gravida kvinnor att kunna fortsätta att arbeta i hög utsträckning under graviditeten. De som inte kan det ska ha ett tryggt och förutsebart socialförsäkringsskydd. Graviditetspenningen har stor betydelse för de kvinnor som inte kan utföra fysiskt påfrestande arbete i slutet av graviditeten eller som inte kan fortsätta att arbeta på grund av risker i arbetsmiljön.

Utskottet noterar att en utredning nyligen har sett över regelverken för graviditetspenning och sjukpenning men även hur kunskapen om risker i

arbetsmiljön för gravida kan stärkas samt undersökt vilka åtgärder som bör vidtas för att möjliggöra för gravida kvinnor att fortsätta att arbeta. I betänkandet Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida (SOU 2023:23) lämnas förslag om förstärkning av försäkringsskyddet för gravida. Bland annat föreslås att en icke-behovsprövad graviditetspenning ska kunna nyttjas de sista sju kalenderdagarna innan beräknad förlossning t.o.m. dagen före den faktiska förlossningen, att alla besvär som orsakas eller förvärras av graviditeten ska beaktas vid bedömningen av arbetsförmågans nedsättning i ett fysiskt påfrestande arbete samt att graviditetspenning ska kunna utgå t.o.m. dagen före faktisk förlossning. Utskottet anser att förslagen, som bereds i Regeringskansliet, inte bör föregripas.

Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motionerna 2023/24:1357 (S), 2023/24:1677 (S), 2023/24:2034 (S), 2023/24:2623 (S) yrkande 7 och 2023/24:2624 (S) yrkande 8 om ett ändrat regelverk. Motionerna 2023/24:395 (SD) yrkandena 2–4, 12 och 13 samt 2023/24:856 (SD) om en översyn av reglerna får anses tillgodosedda och avstyrks därför.

Barnbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om barnbidrag, översyn av flerbarnstillägget och flerbarnsavdrag.

Jämför reservation 19 (SD), 20 (V), 21 (S), 22 (C) och 23 (SD).

Gällande ordning

Barnbidrag

Barnbidrag lämnas enligt 15 kap. 3 och 4 §§ SFB med 1 250 kronor per månad och betalas ut t.o.m. det kvartal barnet fyller 16 år.

Om föräldrarna har gemensam vårdnad lämnas barnbidrag enligt 16 kap. 5 § SFB med hälften till vardera föräldern. Anmäler föräldrarna gemensamt till Försäkringskassan vem av dem som ska vara mottagare lämnas barnbidraget till den mottagaren. Den som har ensam vårdnad får hela barnbidraget (16 kap. 4 § SFB).

Har föräldrar, som inte bor tillsammans, gemensam vårdnad om ett barn gäller följande. När barnet bor varaktigt tillsammans med endast en förälder lämnas barnbidraget till den föräldern, om han eller hon har gjort anmälan om det. När barnet bor varaktigt hos båda föräldrarna (växelvist boende), lämnas barnbidraget med hälften till vardera föräldern efter anmälan av någon av dem. (16 kap. 7 § SFB).

Flerbarnstillägg

Flerbarnstillägg lämnas med 150 kronor per månad för det andra barnet, 580 kronor per månad för det tredje barnet, 1 010 kronor per månad för det fjärde barnet och 1 250 kronor i månaden för det femte barnet och varje ytterligare barn (15 kap. 8 § SFB).

Motionerna

Barnbidrag

Daniel Persson m.fl. (SD) föreslår i kommittémotion 2023/24:395 yrkande 5 ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda förutsättningarna för ett nytt bidrag till förstföderskor. Exempelvis som ett förhöjt första barnbidrag som ges vid första barnets födelse. Möjligheterna att bilda familj bör underlättas. I yrkande 7 föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten till tillägg för ensamstående vårdnadshavare. Utformningen av dagens barnbidrag och flerbarnstillägg missar gruppen ensamstående föräldrar. En utredning bör se över ensamstående föräldrars ekonomi och vid behov lämna författningsförslag. I motion 2023/24:892 av Angelica Lundberg (SD) föreslås ett tillkännagivande om att reservera barnbidrag vid vårdnadstvister.

Isabell Mixter m.fl. (V) föreslår i kommittémotion 2023/24:2340 yrkande 8 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att införa ett ensamståendetillägg om 500 kronor per månad och barn.

I motion 2023/24:1642 av Jonny Cato (C) föreslås ett tillkännagivande om att utreda en behovsprövning av barnbidraget. Även i motion 2023/24:2497 av Malin Björk (C) föreslås ett tillkännagivande om att utreda en modell för behovsprövning av barnbidraget.

Även i motion 2023/24:532 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att behovspröva barnbidraget.

Översyn av flerbarnstillägget

Anders Ygeman m.fl. (S) föreslår i kommittémotion 2023/24:2624 yrkande 7 ett tillkännagivande om att se över flerbarnstillägget för att ersätta det med ett mer träffsäkert familjepolitiskt stöd. Det är ett bidrag som ökar med antalet barn i familjen, vilket kan skapa felaktiga incitament, medverka till ökad segregation och försena föräldrarnas inträde på arbetsmarknaden eller i studier.

Martina Johansson m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2023/24:2467 yrkande 42 ett tillkännagivande om att avskaffa flerbarnstillägget för barn nummer två. Tillägget försvagar kraftigt den ekonomiska omfördelningen och förstärker endast familjens disponibla inkomst marginellt. I kommittémotion 2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 44 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att se över flerbarnstillägget. Riksrevisionen konstaterade 2020 att flerbarnstillägget för barn nummer två, som infördes

2005, inte har fått den önskade fördelningseffekten och ansåg därför att den delen av tillägget bör avskaffas.

I motion 2023/24:2598 av Angelica Lundberg och Markus Wiechel (båda SD) föreslås ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att avskaffa flerbarnstillägget.

I motion 2023/24:533 av Ann-Sofie Lifvenhage (M) föreslås ett tillkännagivande om att överväga att invertera flerbarnstillägget vid barn- och studiebidrag. Bidraget bör vara lägre för varje barn som tillkommer i familjen utöver det första barnet. I motion 2023/24:2408 av Lars Beckman (M) föreslås ett tillkännagivande om att se över behoven av en omfördelning av flerbarnstillägget till ett förstabarnstillägg.

Flerbarnsavdrag

I kommittémotion 2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att omvandla flerbarnstillägget till ett flerbarnsavdrag. Regeringen bör utreda möjligheten att omvandla flerbarnstillägget till en skattereduktion på inkomst av tjänst, a-kassa eller föräldrapenning som fördelas jämnt på föräldrarna

Utskottets ställningstagande

Barnbidrag

Utskottet har tidigare konstaterat att det nuvarande barnbidragssystemet i grunden fungerar väl. Administrationskostnaden är låg och barnfamiljernas ekonomi har förbättrats genom höjningar av barnbidraget och det förlängda barnbidraget. Familjeersättningarna bidrar till en förbättrad levnadsstandard för barnhushållen, framför allt de med lägre inkomster. För att stärka den försämrade ekonomiska situation som barnhushåll med låga inkomster fått har som nämnts i tidigare avsnitt det tillfälliga tilläggsbidraget för barnfamiljer med bostadsbidrag förlängts till den 30 juni 2024 och en ytterligare förlängning året ut har aviserats av regeringen. Utskottet följer frågan om behovet av ytterligare åtgärder för att kompensera dem som drabbas hårt av inflationen. Mot den bakgrunden finner utskottet inte skäl att ta något initiativ för att vare sig utreda möjligheten att stärka vårdnadshavare ekonomiskt med ett särskilt tillägg i barnbidraget eller att införa en behovsprövning av barnbidraget.

Vid tidigare behandling har utskottet avstyrkt förslaget om att barnbidrag ska reserveras vid vårdnadstvister. Utskottet ansåg att förslaget om att delvis frysa barnbidraget för en ensamstående förälder i avvaktan på att en vårdnadstvist blir avgjord skulle kunna innebära att vårdnadshavaren försätts i en svår ekonomisk situation (bet. 2022/23:SfU16). Utskottet anser inte att det finns anledning att ändra bedömningen i frågan.

Motionerna 2023/24:395 (SD) yrkandena 5 och 7, 2023/24:892 (SD), 2023/24:532 (M), 2023/24:2340 (V) yrkande 8, 2023/24:1642 (C) och 2023/24:2497 (C) avstyrks med det anförda.

Översyn av flerbarnstillägget samt flerbarnsavdrag

Inom barnbidragssystemet lämnas flerbarnstillägg för att ge stöd till hushåll som har ett större försörjningsansvar med anledning av att de har flera barn. Tillägget är en del av barnbidraget och lämnas till familjer med två eller fler barn. Flerbarnstillägget riktar sig i större utsträckning till familjen som helhet än det allmänna och förlängda barnbidraget som lämnas för ett specifikt barn.

För närvarande bereds Utredningen om bostadsbidrag och underhållsstöd – minskad skuldsättning och ökad träffsäkerhets (BUMS-utredningen) betänkande Träffsäkert (SOU 2021:101) i Regeringskansliet. Även det tidigare nämnda betänkandet Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida (SOU 2023:23) bereds i Regeringskansliet. I betänkandena lämnas förslag om att flerbarnstillägget ska tas bort för det andra barnet. Utskottet noterar att regeringen nyligen angett att den avser att se över flerbarnstillägget för att motverka utanförskap, öka graden av självförsörjning och påverka incitamentsstrukturer (prop. 2023/24:1, utg.omr. 12).

Utskottet anser att regeringens beredning och det arbete som pågår inte bör föregripas och avstyrker därmed yrkanden om flerbarnstillägget och om flerbarnsavdrag. Motionerna 2023/24:2624 (S) yrkande 7, 2023/24:395 (SD) yrkande 6, 2023/24:2598 (SD), 2023/24:533 (M), 2023/24:2408 (M), 2023/24:2467 (C) yrkande 42 och 2023/24:2499 (C) yrkande 44 (i denna del) avstyrks därmed.

Bostadsbidrag och underhållsstöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bostadsbidrag, underhållsstöd och avstämning av inkomstuppgifter.

Jämför reservation 24 (SD), 25 (V), 26 (C) och 27 (S, V, C, MP).

Gällande ordning

Bostadsbidrag och avstämning av inkomstuppgifter

Regler om bostadsbidrag finns i 95–98 kap. SFB. Bostadsbidrag kan betalas ut till dels barnfamiljer, dels hushåll utan barn om sökanden fyllt 18 men inte 29 år. Barnfamiljer med hemmavarande barn kan få bidrag till bostadskostnader och ett särskilt bidrag, baserat på antalet barn i familjen. Bostadsbidrag är en inkomstprövad förmån som bestäms av hushållets sammansättning, bostadskostnaden, bostadens storlek och den bidragsgrundande inkomsten för hushållet. Bostadsbidraget minskas med 20 procent av den del

av den bidragsgrundande inkomsten som överstiger en viss gräns. Det finns även en övre gräns för den bostadskostnad som är bidragsgrundande. För barnfamiljer beror den gränsen på hur många barn som bor hemma.

Ett tillfälligt tilläggsbidrag lämnas till barnfamiljer med bostadsbidrag t.o.m. juni 2024 (95 kap. 2 § 5, 96 kap. 3 a § och 97 kap. 23 a § SFB).

Bostadsbidrag kan även lämnas i form av umgängesbidrag. Sådant bidrag kan lämnas till den som på grund av vårdnad eller umgänge tidvis har barn boende i sitt hem (95 kap. 2 § 4 SFB).

Den 1 mars 2018 infördes ett nytt särskilt bidrag inom bostadsbidraget för barn som bor växelvis samtidigt som underhållsstödet vid växelvist boende avskaffades. Det spelar inte längre någon roll var barnet är folkbokförd utan båda föräldrarna kan få rätt till det nya bidraget. För barn som bor växelvis lämnas bostadsbidrag som ett särskilt bidrag månadsvis med 1 300 kronor till familjer med ett barn, 1 600 kronor till familjer med två barn, och 2 100 kronor till familjer med tre eller flera barn (97 kap. 22 a § SFB).

Slutligt bostadsbidrag bestäms för varje kalenderår under vilket preliminärt bidrag har betalats ut. Slutligt bostadsbidrag bestäms efter det att beslut om slutlig skatt har meddelats av Skatteverket (98 kap. 5 § SFB). Om bostadsbidrag har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp ska Försäkringskassan besluta om återkrav av beloppet. Om det finns särskilda skäl för eftergift får Försäkringskassan helt eller delvis efterge kravet på återbetalning (108 kap. 2, 9 och 11 §§ SFB).

Underhållsstöd

Enligt föräldrabalken ska föräldrarna svara för underhållet till sina barn. En förälder ska i vissa situationer fullgöra sin underhållsskyldighet genom att betala underhållsbidrag till barnet. Detta gäller om föräldern inte har vårdnaden om barnet och inte heller bor varaktigt tillsammans med barnet eller om föräldern har vårdnaden om barnet gemensamt med den andra föräldern men barnet bor varaktigt tillsammans med endast den andra föräldern (7 kap. 2 § FB).

Om den underhållsskyldiga föräldern inte betalar något underhållsbidrag eller betalar ett belopp som är lägre än underhållsstödet och inte heller på något annat sätt ser till att barnet får motsvarande underhåll, kan den förälder som barnet varaktigt bor hos ansöka om underhållsstöd enligt 18 kap. SFB. Underhållsstöd betalas ut med 1 673 kronor per månad t.o.m. den månad då barnet fyller 7 år, 1 823 kronor per månad fr.o.m. månaden efter den då barnet har fyllt 7 år t.o.m. den månad då barnet fyller 15 år och 2 223 kronor per månad fr.o.m. månaden efter den då barnet fyllt 15 år (18 kap. 20 § SFB). Enligt regeln om s.k. utfyllnadsbidrag gäller att om det finns anledning att anta att en bidragsskyldig förälder i rätt ordning betalar underhåll till barnet med minst det belopp som skulle ha fastställts som betalningsbelopp ska det sist avsedda beloppet räknas av från underhållsstödet (18 kap. 21 § SFB).

Underhållsstödet ska dras in om den bidragsskyldiga föräldern har fullgjort sin betalningsskyldighet gentemot Försäkringskassan under minst tolv månader i följd. Om det finns särskilda skäl ska underhållsstöd ändå lämnas (18 kap. 9 a § SFB).

Motionerna

Bostadsbidrag

I kommittémotion 2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 15 föreslås ett tillkännagivande om att överväga en modernare konstruktion av bostadsbidraget. Bostadsbidrag kan ge upphov till återkrav och skuldsättning, och det är angeläget att minska risken för det. I kommittémotion 2023/24:409 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås ett tillkännagivande om att utreda en höjd övre gräns för bostadsbidrag. Bostadsbidraget och det tillfälliga bostadstillägget bör utformas så att de följer hyreshöjningarna.

I kommittémotion 2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med en ny modell för bostadsbidraget. Kostnaden för boende har ökat kraftigt och många hushåll är ekonomiskt pressade. Bostadsbidraget behöver höjas permanent och konstrueras så att andra inkomster, t.ex. försörjningsstöd, inte minskar i samma omfattning som bostadsbidraget ökar. Vidare bör en högre bidragsgrundande inkomst godtas så att fler kan få rätt till bidrag och fler kan få ett större bidrag. Vidare bör den övre gränsen för vilken bostadskostnad som är bidragsgrundande höjas. I dag har den absoluta majoriteten av mottagarna bostadskostnader som överstiger den övre gränsen, vilket innebär att de endast kompenseras för en relativt liten del av bostadskostnaden. Dessutom bör beloppen för den bidragsgrundande inkomsten och bostadskostnaden indexeras efter pris- och inkomstutvecklingen, så att värdena inte urholkas. Även hushåll utan barn bör vidare omfattas av bostadsbidraget fr.o.m. 2025. För att minska risken för skuldsättning bör bostadsbidrag till den som studerar utbetalas av Centrala studiestödsnämnden i stället för av Försäkringskassan. Bostadsbidraget bör inte minskas när barn bor växelvis hos föräldrar. Hyreskostnaden är lika stor oavsett hur stor del av tiden som barnet bor hos föräldern.

Martina Johansson m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2023/24:2467 yrkande 39 ett tillkännagivande om att se över hur barns dedikerade tillgångar från exempelvis arv eller brottsofferersättningar kan undantas vid bedömningen av en ansökan om bostadsbidrag. Barn kan ha tillgångar i form av arv som är låsta för användning fram till barnets 18-årsdag, brottsofferersättning eller skadestånd. I yrkande 40 föreslås ett tillkännagivande om att gränsdragningen mellan hemmavarande barn och umgängesbarn bör beaktas när det gäller bostadsbidragets effekter på olika familjekonstellationer. En faktor som påverkar bostadsbidraget är antalet dagar som respektive förälder har barnet boende hos sig, vilket avgör om barnen betraktas som hemmavarande eller umgängesbarn. Enligt Försäkringskassan är den gränsen

tolv dagar per månad, dvs. cirka tre dagar per vecka. En förälder som har vårdsnaden om sitt barn ca 40 procent av tiden riskerar därmed att inte få bostadsbidrag, vilket är orimligt.

I motion 2023/24:2039 av Sanna Backeskog m.fl. (S) föreslås ett tillkännagivande om att se över hur det tillfälligt förlängda bostadsbidraget kan förstärkas, skyddas mot inflation och permanentas.

Avstämning av inkomstuppgifter

Jennie Nilsson m.fl. (S) föreslår i kommittémotion 2023/24:2637 yrkande 12 ett tillkännagivande om att följa utvecklingen av bostadsbidraget som ett bostadspolitiskt viktigt verktyg för ekonomiskt svaga hushåll. Oregelbundna inkomster, från exempelvis tillfälliga anställningar, arbetslöshetsersättningar och sjukförsäkringen gör att det är vanskligt att uppskatta framtida inkomster på årsbasis. En lösning kan vara att låta bostadsbidraget grundas på månatliga inkomstuppgifter i arbetsgivardeklarationerna på individnivå från Skatteverket.

I kommittémotion 2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om införandet av månadsavstämningar i bostadsbidraget i enlighet med BUMS-utredningen. I slutbetänkande av BUMS-utredningen (SOU 2021:101) föreslås att uppskattade inkomster som ligger till grund för bostadsbidraget ersätts med månadsavstämningar av bostadsbidraget. Det kan minska risken för skuldsättning.

I kommittémotion 2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 41 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör återkomma med förslag om att införa månadsavstämning av underlaget för bostadsbidrag. Regeringen bör återkomma med förslag för att genomföra BUMS-utredningens förslag om att bostadsbidraget ska grundas på de månatliga inkomstuppgifterna i arbetsgivardeklarationerna på individnivå från Skatteverket.

I kommittémotion 2023/24:686 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att inkomstprövningen i bostadsbidraget bör ske med tätare intervall än i dag. För att öka rättvisan mellan studenter och ge fler möjlighet till bostadsbidrag bör inkomstprövningen göras med tätare intervall än årsvis. BUMS-utredningen har föreslagit ett månadsbaserat system för inkomstprövningen.

Underhållsstöd

Daniel Persson m.fl. (SD) föreslår i kommittémotion 2023/24:395 yrkande 16 ett tillkännagivande om att de parallella systemen med underhållsbidrag och underhållsstöd bör utredas. Regeringen bör ta fram en ny modern modell som innebär att fler föräldrar betalar underhåll som motsvarar den egna levnadsstandard, som beräknas utifrån årsinkomst och tar hänsyn till faktisk betalningsförmåga.

I kommittémotion 2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 44 i denna del föreslås ett tillkännagivande om att se över underhållsstödet för ensamstående föräldrar. Många ensamstående föräldrar har det svårt ekonomiskt när kostnaderna stiger. När kostnaderna för el, mat, bränsle och bostadsräntor ökar är det många som får det tuffare ekonomiskt. Det är viktigt att samhället stöttar de grupper som drabbas hårdast av prisökningarna.

Utskottets ställningstagande

Bostadsbidrag och avstämning av inkomstuppgifter

BUMS-utredningen har i betänkandet Träffsäkert (SOU 2021:101) sett över reglerna om bostadsbidrag och underhållsstöd för att öka träffsäkerheten och minska skuldsättningen. När det gäller bostadsbidraget föreslås att den bidragsgrundande inkomsten i bostadsbidraget som huvudregel ska baseras på aktuella historiska inkomster som hämtas från uppgifter ur arbetsgivardeklarationer. Dessutom lämnas förslag om bl.a. stöd till särlevande, golv och tak för bostadskostnader, begränsningen i fråga om bostadsyta, särskilda krav på bostaden för umgängesföräldrar, bidrag till boendekostnader till inneboende, bidrag för barns kostnader och inkomstavräkning. Som nämnts bereds utredningens förslag i Regeringskansliet.

Enligt utskottet bör regeringens beredning av förslagen avvaktas. Mot den bakgrunden ser utskottet ingen anledning att förorda ett tillkännagivande om en höjd övre gräns, en modernare konstruktion eller modell av bostadsbidraget, ändrad bedömning vid ansökan om bostadsbidrag eller tätare avstämning av inkomstuppgifter. Motionerna 2023/24:2637 (S) yrkande 12, 2023/24:395 (SD) yrkande 15, 2023/24:409 (SD) yrkande 1, 2023/24:2340 (V) yrkandena 4 och 5, 2023/24:2467 (C) yrkandena 39–41 och 2023/24:686 (MP) yrkande 4 avstyrks därför.

Som redan nämnts har det tillfälliga tillägsbidraget i bostadsbidraget förlängts t.o.m. juni 2024 och en ytterligare förlängning året ut har aviserats. Avsikten är att kompensera barnfamiljer som drabbas av inflationen. Utskottet följer noga frågan om behovet av ytterligare åtgärder. Motion 2023/24:2039 (S) avstyrks därmed.

Underhållsstöd

När det gäller underhållsstödet föreslår BUMS-utredningen ett nytt system för statlig underhållsreglering. Systemet föreslås ersätta dagens underhållsstöd och utgå från samma principer som gäller i dag när föräldrarna på egen hand kommer överens om underhåll för sitt barn enligt föräldrabalkens regler. För att öka träffsäkerheten i betalningsbeloppet och minska risken för skuldsättning föreslås att den bidragskyldiga förälderns betalningsbelopp till Försäkringskassan som huvudregel ska grundas på mer aktuella månadsuppgifter i stället för beslut om slutlig skatt. Utgångspunkten för förslagen är att alla föräldrar ska bidra till sitt barns försörjning efter sin ekonomiska förmåga och

delar på det ekonomiska ansvaret för barnet på ett jämlikt sätt. Vidare föreslås att det stöd som ges till föräldrar för att de ska komma överens om underhållsbidrag ska utökas. Förslagen bereds i Regeringskansliet.

Inte heller när det gäller underhållsstödet önskar utskottet föregripa det arbete som pågår, varför motionerna 2023/24:395 (SD) yrkande 16 och 2023/24:2499 (C) yrkande 44 i denna del avstyrks.

Övriga familjeförmåner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om övriga familjeförmåner.

Jämför reservation 28 (SD) och 29 (V).

Gällande ordning

Efterlevandestöd lämnas till ett barn vars ena eller båda föräldrar har avlidit. Efterlevandestöd får lämnas utan ansökan (77 kap. 7 och 13 §§ SFB). Ett barn som är försäkrad enligt 4 och 5 kap. SFB och som uppfyller villkoren för rätt till barnpension har rätt till efterlevandestöd (79 kap. 2 § SFB). I 4 kap. SFB finns allmänna bestämmelser om försäkringsskyddet och i 5 kap. finns regler om bosättningsbaserade förmåner. Enligt 5 kap. 9 § SFB är den som är bosatt i Sverige försäkrad för efterlevandeförmåner.

Omvårdnadsbidrag kan ges till föräldrar vars barn på grund av funktionsnedsättning kan antas vara i behov av omvårdnad och tillsyn under minst sex månader. Omvårdnadsbidrag lämnas t.o.m. juni det år då barnet fyller 19 år eller den tidigare månad när rätten till förmånen annars upphör. Bidraget betalas ut med en fjärdedels, halvt, tre fjärdedels eller helt bidrag. Helt omvårdnadsbidrag betalas ut med 250 procent av prisbasbeloppet (22 kap. 3, 4, 9 och 13 §§ SFB). Vid bedömningen av behovet av omvårdnad och tillsyn ska det bortses från de behov som en vårdnadshavare normalt ska tillgodose enligt föräldrabalken med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter. Vid bedömningen ska det även bortses från behov som tillgodoses genom annat samhällsstöd (22 kap. 5 § SFB).

En förälder har rätt till ersättning för merkostnader när barnet har nedsatt funktionsförmåga, om det kan antas att nedsättningen kommer att bestå under minst sex månader. Merkostnadsersättningen kan lämnas på fem nivåer, från 30 till 70 procent av prisbasbeloppet (50 kap. 2, 4, 5 och 12 §§ SFB).

Adoptionsbidrag kan lämnas till försäkrade föräldrar för kostnader vid adoption av barn som inte är svenska medborgare. Bidraget lämnas med 75 000 kronor för varje barn (21 kap. 2 § SFB).

Motionerna

I kommittémotion 2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör utreda möjligheten att höja adoptionsbidraget. Ett stärkt bidrag har en omfördelnde effekt som gör att även hushåll med medelinkomst eller låg inkomst får en större benägenhet att adoptera. I yrkande 20 föreslås ett tillkännagivande om att återinföra krav på intyg vid ansökan om efterlevandestöd. Det minskar risken för felaktiga utbetalningar och bedrägerier. I yrkande 21 föreslås ett tillkännagivande om krav på medborgarskap vid ansökan om efterlevandestöd. Regeringen bör utreda och ta fram förslag så att stödet endast utges för barn som är medborgare i Sverige eller annat land i EU/EES, och med krav på att den avlidna föräldern vid tiden för dödsfallet var folkbokförd i Sverige eller hade medborgarskap i Sverige eller ett land i EU/EES.

Isabell Mixter m.fl. (V) föreslår i kommittémotion 2023/24:2340 yrkande 15 ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör återkomma med ytterligare åtgärder för att förkorta handläggningstiderna för omvårdnadsbidraget och merkostnadsersättningen. Övergångsbestämmelserna har bidragit till långa handläggningstider och glapp i utbetalningar mellan gamla och nya förmåner. Inspektionen för socialförsäkringens, ISF, granskning (rapport 2020:5) visar att utfasningen av de gamla förmånerna har lett till allvarliga ekonomiska konsekvenser för bl.a. föräldrar till barn med funktionsnedsättning. I dag uppgår handläggningstiderna enligt Försäkringskassan i normalfallet till mellan tre och fem månader. Det är en förbättring sedan tidigare men fortfarande otillräckligt. I yrkande 16 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om ett förtydligande av synen på föräldraansvaret enligt lagstiftarens intentioner. ISF har i flera rapporter kritiserat Försäkringskassans syn på föräldrarnas ansvar som leder till lägre eller utebliven ersättning inom omvårdnadsbidraget för många föräldrar med barn med funktionsnedsättning och anser att det bör tydliggöras vad som ingår i ett normalt föräldraansvar. I yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att åtgärda bristerna i omvårdnadsbidraget och merkostnadsersättningen enligt ISF:s utredning när det gäller Försäkringskassans tillämpning. Bland annat har det blivit svårare att nå upp till de högre ersättningsnivåerna inom omvårdnadsbidraget än inom det tidigare vårdbidraget. Försäkringskassans handläggning av omvårdnadsbidrag ska luta sig mot tidigare praxis som fanns inom vårdbidraget, något som enligt ISF inte verkar ha blivit fallet. I yrkande 18 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att säkerställa kompensation för de som drabbats och riskerar att drabbas av bristerna vid införandet av omvårdnadsbidraget.

I motion 2023/24:189 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om efterlevandestöd. Dagens system för efterlevandestöd för maka, make och barn är mycket bristfälligt och behöver därför ses över så att enskilda inte drabbas av en dubbel sorg när en person avlider. Det kan t.ex. handla om ekonomiska konsekvenser.

Utskottets ställningstagande

Efterlevandestödet är ett grundskydd för barn som får låg eller ingen barnpension och betalas ut till barn som inte har fyllt 18 år om den ena eller båda föräldrarna har avlidit. Efterlevandestödet är en bosättningsbaserad förmån.

I fråga om krav på dödsfallsintyg vid ansökan om efterlevandestöd har utskottet ingen annan uppfattning än att risken för felaktiga utbetalningar och bedrägerier måste motverkas. Utskottet kan konstatera att Pensionsmyndigheten, som hanterar efterlevandestödet, genom en lagändring nyligen fått utökade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter och en mer effektiv användning av tillgängliga data, vilket är viktiga instrument för att motarbeta felaktiga utbetalningar och bidragsbrott. Vidare noteras att Pensionsmyndigheten enligt regleringsbrevet för 2024 ska återrapportera hur den uppfyller målet för minskade felaktiga utbetalningar. Myndigheten ska också senast den 22 februari 2025 redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i kontakten med enskilda för att motverka felaktiga utbetalningar och för att säkerställa och underlätta för den enskilde att lämna korrekta uppgifter som kan ha betydelse för rätten till en förmån. Särskilt fokus ska läggas på åtgärder som vidtagits i ärendehandläggningen, i kontakten med enskilda och när det gäller förmåner som bedöms ha en hög risk för felaktiga utbetalningar. Utskottet ser positivt på det arbete som pågår.

När det gäller motionsyrkandet om att införa krav på medborgarskap m.m. för rätt till efterlevandestöd har det som nämnts tidigare nyligen tillsatts en kommitté som ska föreslå en ny modell för kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd som är förenlig med EU-rätten och andra bindande internationella åtaganden (dir. 2023:149). Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2024.

Den 1 januari 2019 ersatte omvårdnadsbidraget den del av vårdbidraget som ger ersättning för barnets tillsyns- och vårdbehov. Vidare infördes den nya förmånen merkostnadsersättning som lämnas för merkostnader vid funktionsnedsättning för barn. Utskottet konstaterar att övergångsperioden för att bevilja förlängt vårdbidrag förlängdes. Det gjordes för att motverka att personer som tidigare hade beviljats vårdbidrag för sitt barn, på grund av lång handläggningstid inte fick vare sig vårdbidrag, omvårdnadsbidrag eller merkostnadsersättning trots att de egentligen var berättigade till sådana förmåner. Utskottet förutsatte vid sin prövning att regeringen noga följer utvecklingen och vid behov snabbt åtgärdar eventuella oönskade konsekvenser av förslaget (bet. 2019/20:SfU23, rskr. 2019/20:285). Utskottet noterar att ISF enligt regleringsbrevet för 2024 har i uppdrag att utvärdera införandet av omvårdnadsbidraget. Utvärderingen ska innehålla en analys som omfattar antal barn för vilka omvårdnadsbidrag betalas ut, antalet mottagare samt omfattning av bidraget. En jämförelse ska göras mellan tiden före reformen och nu när vårdbidraget i princip fasats ut. Även avslagsbeslut och omprövningar ska omfattas av analysen. En redovisning av uppdraget ska lämnas senast den 17 oktober 2025.

Sammantaget anser utskottet att det inte finns anledning att föregripa det arbete som pågår i fråga om efterlevandestöd och omvårdnadsbidrag, varför motionerna 2023/24:395 (SD) yrkandena 20 och 21, 2023/24:2340 (V) yrkandena 15–18 och 2023/24:189 (KD) yrkande 2 avstyrks.

Utskottet anser att det saknas skäl för riksdagen att göra ett tillkännagivande om att regeringen ska utreda möjligheten att höja adoptionsbidraget. Även motion 2023/24:395 (SD) yrkande 17 avstyrks därför.

Reservationer

1. Familjepolitikens inriktning, punkt 1 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Zara Leghissa (S) och Lena Bäckelin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 3 och
avslår motionerna
2023/24:248 av Markus Kallifatides (S) yrkandena 2–4,
2023/24:1894 av Yasmine Bladelius och Hanna Westerén (båda S),
2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkandena 1–3 och 7,
2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 12–15 och 17,
2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 30 och
2023/24:2677 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2–4.

Ställningstagande

Arbetet med att stötta barnfamiljer som lever i ekonomisk utsatthet och minska inkomstskillnaderna mellan ensamstående med och utan barn behöver fortsätta. Inkomstgränserna i bostadsbidraget och nivåerna i barnbidraget och underhållsstödet har höjts, men under kommande år bör det vidtas ytterligare åtgärder för att stärka den ekonomiska familjepolitiken.

2. Familjepolitikens inriktning, punkt 1 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkandena 1–3 och 7,
bifaller delvis motion
2023/24:248 av Markus Kallifatides (S) yrkandena 2–4 och

avslår motionerna

2023/24:1894 av Yasmine Bladelius och Hanna Westerén (båda S),
2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 12–15 och 17,
2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 30,
2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 3 och
2023/24:2677 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2–4.

Ställningstagande

Inkomstrelaterade ersättningar, inkluderat tak och grundnivåer, bör inkomst-indexeras. Kostnadsrelaterade ersättningar, som barnbidrag och bostadsbidrag, bör prisindexeras. Fasta belopp bör endast användas undantagsvis. Regeringen bör återkomma med förslag om att indexera tak och ersättningsnivåer inom den ekonomiska familjepolitiken fr.o.m. 2027. När det gäller barnbidraget bör det prisindexeras redan fr.o.m. 2025. I samband med de snabba prisökningarna på hushållens basvaror har barnbidraget urholkats och behöver skyddas mot inflation för att även fortsättningsvis leva upp till sitt syfte.

Vidare bör regeringen återkomma med en strategi för att säkerställa att den ekonomiska familjepolitiken bättre når sitt mål. För att nå målet bör socialförsäkringens inkomstutjämnande effekt stärkas framöver i enlighet med vad som anges om indexering och ersättningsnivåer.

Vissa ersättningar upphör bl.a. till följd av att ett barn passerar en åldersgräns eller en ungdom avslutar sina gymnasiestudier och påbörjar högskolestudier, ett arbetsmarknadspolitiskt program eller får ett arbete. Det kan få stora effekter för det enskilda hushållet och familjens ekonomi. Ersättningarna bör inte avslutas abrupt utan i stället trappas ned stegvis. Regeringen bör därför utreda möjligheten att trappa ned vissa ersättningar inom den ekonomiska familjepolitiken för att möjliggöra en omställning när ersättningarna upphör.

3. Familjepolitikens inriktning, punkt 1 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 30 och
avslår motionerna
2023/24:248 av Markus Kallifatides (S) yrkandena 2–4,
2023/24:1894 av Yasmine Bladelius och Hanna Westerén (båda S),

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkandena 1–3 och 7,
2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 12–15 och 17,
2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 3 och
2023/24:2677 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2–4.

Ställningstagande

Det behövs en modern, liberal politik som tar avstamp i principen om barnets bästa samt för jämställda och jämlika villkor för alla föräldrar. Föräldraförsäkringen behöver ses över för att anpassas till vårt moderna samhälle, arbetsliv och olika familjekonstellationer samt premiera ett jämställt uttag av föräldradagar.

4. Familjepolitikens inriktning, punkt 1 (MP)

av Mats Berglund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 12–15 och 17 samt
2023/24:2677 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2–4 och
avslår motionerna

2023/24:248 av Markus Kallifatides (S) yrkandena 2–4,
2023/24:1894 av Yasmine Bladelius och Hanna Westerén (båda S),
2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkandena 1–3 och 7,
2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 30 och
2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

Principerna om generell välfärd för alla som är folkbokförda i Sverige bör bibehållas och rättigheterna för personer som har uppehållstillstånd bör inte inskränkas. Flyktingar och alternativt skyddsbehövande i Sverige bör därför ha samma rätt som andra i Sverige till föräldraförsäkring, barnbidrag, flerbarnstillägg, bostadsbidrag, merkostnadsersättning och omvårdnadsbidrag.

Vidare behöver barnbidraget och underhållsstödet inflationssäkras och bostadsbidraget för barnfamiljer indexeras. I dagens tuffa ekonomiska läge med ökade kostnader bör barnbidraget stärkas. Även bostadsbidraget bör ligga på en högre nivå än i dag och behöver inflationssäkras. Underhållsstödet bör också indexeras, inflationssäkras och skrivas upp i takt med inflationen.

5. Föräldraförsäkring, punkt 2 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 10 och avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 11,

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 31, 32, 34, 36 och 38,

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 43 och 45 samt

2023/24:2594 av Angelica Lundberg och Mikael Eskilander (båda SD).

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med förslag om att införa en lagstadgad rätt till ersättning för föräldrar att närvara vid vårdrelaterade besök, mödravården inkluderad, i samband med graviditeten. Föräldrarnas deltagande under graviditeten kan ha stor betydelse för hur föräldraskapet utvecklas, vilket ansvar som tas för barnet och barnets uppfostran. Vidare kan det förbättra föräldrars möjligheter att stötta varandra i svåra och utsatta situationer.

6. Föräldraförsäkring, punkt 2 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 31, 32, 34, 36 och 38 samt

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 43 och 45 samt avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 11,

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 10 och

2023/24:2594 av Angelica Lundberg och Mikael Eskilander (båda SD).

Ställningstagande

Regeringen bör överväga att införa en ny jämställdhetsbonus i föräldraförsäkringen som även omfattar en jämställdhetsbonus vid vård av sjukt barn. Föräldrapar med gemensam vårdnad som delat jämställt på föräldrapenningen under de första 18 månaderna, dvs. minst 40/60, bör få en skattefri jämställdhetsbonus på 25 000 kronor per vårdnadshavare. För att föräldrar i större utsträckning ska ta gemensamt ansvar även för vab-dagar bör möjligheten att införa en vab-bonus ses över.

Regeringen bör snarast återkomma med förslag om att avskaffa lägstanivådagarna i föräldraförsäkringen. Utredningen om en modern föräldraförsäkring konstaterade i sitt slutbetänkande SOU 2017:101 att lägstanivådagarna kan jämföras med ett vårdnadsbidrag och innebära liknande inlåsnings effekter för dem som inte har etablerat sig på arbetsmarknaden. Dagarna bör därför fasas ut ur föräldraförsäkringen.

Möjligheten att vara föräldraledig med SGI-skydd är i dag begränsad efter att barnet har fyllt 18 månader. Ett sätt att underlätta för pappor, som i regel tar ut föräldraledighet i ett senare skede, kan vara att SGI-skyddet baseras på hur länge föräldern har varit hemma i stället för på barnets ålder. Samtidigt bör det understrykas att syftet med föräldrapenningen är att föräldern ska kunna vara ledig med sitt barn under just de första levnadsåren. Regeringen bör tillsätta en utredning om förutsättningarna för SGI-skydd som tar båda dessa perspektiv i beaktande.

Vidare bör regeringen snarast återkomma när det gäller riksdagens tillkännagivande från april 2022 om föräldraförsäkring för företagare och att dessa under sin föräldraledighet ska kunna bedriva viss begränsad administrativ, styrande verksamhet i sitt företag utan att förlora föräldrapenningen.

Studier visar att dubbeldagarna har varit gynnsamma för jämställdhet, sammanhållning i familjen och kvinnors hälsa. Det får därför anses rimligt att avskaffa begränsningen av antalet dubbeldagar.

Regeringen bör vidta åtgärder för att Försäkringskassan ska arbeta mer med s.k. nudging och informera vårdnadshavare om hur fördelningen av föräldraledigheten påverkar såväl familjeliv och hälsa som livsinkomst. Gamla beteendemönster behöver brytas. Riktad information kan leda till mer medvetna val och ökad ekonomisk jämställdhet.

7. Reserverade dagar, punkt 3 (S, MP)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Mats Berglund (MP), Zara Leghissa (S) och Lena Bäckelin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 2,
 2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 40 och
 2023/24:2705 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 39,
 bifaller delvis motion
 2023/24:2604 av Martin Ådahl (C) och
 avslår motionerna
 2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 8,
 2023/24:883 av Markus Wiechel (SD),
 2023/24:2052 av Annika Strandhäll (S) och
 2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 9.

Ställningstagande

För att öka barnens rätt till sina föräldrar och för att uppmuntra ett mer jämställt uttag av föräldradagar bör föräldraförsäkringen individualiseras ytterligare och delas i tre delar. Föräldrapenningdagarna bör därför öronmärkas så att minst en tredjedel används av vardera föräldern, medan en tredjedel bör kunna användas fritt av vårdnadshavarna eller överlåtas till en annan vuxen som är en del av barnets familj.

8. Reserverade dagar, punkt 3 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 8 och
 2023/24:883 av Markus Wiechel (SD) samt
 avslår motionerna
 2023/24:2052 av Annika Strandhäll (S),
 2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 9,
 2023/24:2604 av Martin Ådahl (C),
 2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 2,
 2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 40 och
 2023/24:2705 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 39.

Ställningstagande

De reserverade dagarna i föräldraförsäkringen bör avskaffas och familjerna bör få rätt att själva bestämma hur föräldraförsäkringen ska disponeras. Varje familj har sina egna förutsättningar och behov.

9. Reserverade dagar, punkt 3 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 9 och avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 8,

2023/24:883 av Markus Wiechel (SD),

2023/24:2052 av Annika Strandhäll (S),

2023/24:2604 av Martin Ådahl (C),

2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 2,

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 40 och

2023/24:2705 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 39.

Ställningstagande

Föräldraförsäkringen bör individualiseras och delas lika mellan föräldrarna, utan möjlighet att överlåta dagar. I de familjer som består av en förälder bör alla dagar kunna tas ut av den föräldern. En individualisering bör också ta hänsyn till att familjer kan se ut på många olika sätt.

10. Överlåtelse av föräldrapenning, punkt 4 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 35 och avslår motion

2023/24:2735 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

Regeringen bör se över hur föräldrapenningen kan användas. Dagar i föräldraförsäkringen som inte är öronmärkta bör kunna användas av andra vuxna som är viktiga för barnet. När föräldrar inte lever ihop krävs en annan variant av livspussel. Det kan finnas fler personer än vårdnadshavarna som ingår i familjemiljön.

11. Överlåtelse av föräldrapenning, punkt 4 (MP)

av Mats Berglund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2735 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 4 och avslår motion

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 35.

Ställningstagande

Det är ytterst angeläget att reformen om överlåtelse av föräldrapenning som nyligen beslutats inte leder till felaktig användning. Barnperspektivet och vikten av relationer behöver vara i fokus, parallellt med en fortsatt strävan efter ett mer jämställt föräldraskap. Regeringen bör därför återkomma med förslag på hur föräldradagar ska kunna överlåtas till en annan närstående vuxen. Förslaget bör innehålla ett förbud mot förmedling av s.k. nannytjänster för att gardera mot kommersialisering.

12. Uttag över tid av föräldrapenning, punkt 5 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10 samt avslår motionerna

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 13 och

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 33.

Ställningstagande

Regeringen bör överväga att ta bort fyraårsregeln och verka för en förändring av regelverket för att åstadkomma ökad flexibilitet i föräldrapenningen. I dag går många föräldrapenningdagar förlorade på grund av regelverket, som innebär att bara ett visst antal dagar kan sparas efter det att barnet fyllt fyra år. Fler dagar bör frigöras så att föräldrar kan använda föräldrapenning när t.ex. förskolan är stängd eller för barn i grundskolan som inte går på fritis.

13. Uttag över tid av föräldrapenning, punkt 5 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 13 och

avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10 samt

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 33.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med förslag baserat på modellen i slutbetänkandet Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn – en ny modell för föräldraförsäkringen (SOU 2017:101). Förslagen syftar till att styra uttaget av föräldrapenning till barnets första levnadsår för att undvika att försäkrade sparar föräldradagar under längre tid.

14. Uttag över tid av föräldrapenning, punkt 5 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 33 och avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 9 och 10 samt

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 13.

Ställningstagande

Föräldraförsäkringen är avsedd att ge tid för omvårdnad och anknytning under barnets första levnadsår. 80 procent av föräldrapenningdagarna ska därför kunna få tas ut innan barnet har fyllt tre år i stället för som i dag fyra år. Fördelningen av uttaget av föräldrapenningen över tid behöver ses över.

15. Snabbhetspremien, punkt 6 (S, C)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Zara Leghissa (S), Anders W Jonsson (C) och Lena Bäckelin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 37 och avslår motionerna

2023/24:1588 av Azadeh Rojhan (S) och

2023/24:2677 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 19.

Ställningstagande

Regeringen bör skyndsamt presentera förslag om att avskaffa den s.k. snabbhetspremien. Premien som styr föräldrars familjeplanering mot tätare födselar och alltför täta graviditeter medför ökade hälsorisker för barnet och mamman. Därtill ska läggas betydande risker med lång frånvaro, helt eller delvis från arbetsmarknaden, vilket framför allt drabbar kvinnor och i synnerhet kvinnor med redan svag anknytning till arbetsmarknaden.

16. Snabbhetspremien, punkt 6 (MP)

av Mats Berglund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2677 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 19 och avslår motionerna

2023/24:1588 av Azadeh Rojhan (S) och

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 37.

Ställningstagande

Snabbhetspremien i föräldraförsäkringen har påverkat kvinnors val på ett sätt som har oavsedda negativa hälsoeffekter. Bland annat ökar andelen missfall och för tidiga födselar. Systemet bör ändras.

17. Tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning, punkt 7 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Zara Leghissa (S) och Lena Bäckelin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2623 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 7 och

2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 8 och bifaller delvis motion

2023/24:2034 av Sanna Backeskog och Anna Wallentheim (båda S).

Ställningstagande

När det gäller tillfällig föräldrapenning bör regeringen snarast lämna förslag baserade på betänkandet Rätt och lätt – ett förbättrat regelverk för VAB (SOU 2022:31) och delbetänkandet VAB för vårdåtgärder i skolan (SOU 2021:41). Förutom förslag om att reglerna måste göras mer lättöverskådliga, för framför allt föräldrarna, föreslås åtgärder för att minska utrymmet för fusk och

felaktiga utbetalningar och stärka möjligheterna till kontroll. Det föreslås också att det införs en ny ersättning för föräldrar till barn med sjukdom eller funktionsnedsättning som, när det behövs, ger rätt till tillfällig föräldrapenning. Det kan t.ex. gälla när föräldern måste gå från jobbet för att medverka i introduktion av barnets behov av hjälp med vård- eller behandlingsåtgärder i förskola, skola, fritidshem eller annan pedagogisk verksamhet.

Vidare är det angeläget att regeringen går vidare med förslagen i betänkandet Ett modernare socialförsäkringsskydd för gravida (SOU 2023:23). I utredningen lämnas förslag om förstärkningar av försäkringsskyddet för gravida, bl.a. att en icke behovsprövad graviditetspenning bör få användas de sista sju kalenderdagarna före beräknad förlossning och fram t.o.m. dagen före den faktiska förlossningen. Vidare föreslås att regeringen vidtar åtgärder för att höja taket till tio prisbasbelopp vid beräkningen av SGI i graviditetspenningen.

18. Översyn av tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning, punkt 8 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 2, 3, 12 och 13 samt avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 4,

2023/24:856 av Daniel Persson (SD),

2023/24:1357 av Anna-Belle Strömberg och Peter Hedberg (båda S) och

2023/24:1677 av Alexandra Völker (S).

Ställningstagande

Regeringen bör utreda möjligheten att införa en ny form av tillfällig föräldrapenning för föräldrarna vid mödravårdsbesök. De ordinarie föräldrapenningdagarna, som båda föräldrarna har rätt att ta ut fr.o.m. 60 dagar före beräknad förlossning, ska inte behöva användas i dessa situationer. Vidare bör regeringen utreda möjligheten att utöka antalet dagar med sorgepeng. Föräldrar behöver mer tid för sorgearbete när ett barn avlider. Regeringen bör även utreda möjligheten att utöka antalet s.k. pappadagar vid barns födelse eller adoption. Föräldrar bör få mer tid tillsammans.

Regeringen bör också göra en översyn av lagstiftningen för graviditetspenningen i enlighet med ISF:s rekommendationer i rapporten om tillämpningen av lagstiftningen om graviditetspenning (ISF 2014:25). Enligt ISF bör Försäkringskassan göra sammanvägda bedömningar på sätt som framgår av lagstiftningen. Försäkringskassans bedömningar är betydligt mer restriktiva än vad lagstiftningen kräver.

19. Barnbidrag, punkt 9 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 5 och 7 samt
avslår motionerna
2023/24:532 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2023/24:892 av Angelica Lundberg (SD),
2023/24:1642 av Jonny Cato (C),
2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 8 och
2023/24:2497 av Malin Björk (C).

Ställningstagande

Möjligheterna att bilda familj bör underlättas. Regeringen bör därför utreda förutsättningarna för ett nytt bidrag till förstföderskor. Exempelvis som ett förhöjt första barnbidrag som ges vid första barnets födelse.

Vidare bör regeringen utreda möjligheten till tillägg för ensamstående vårdnadshavare. Utformningen av dagens barnbidrag och flerbarnstillägg missar gruppen ensamstående föräldrar. En utredning bör därför se över ensamstående föräldrars ekonomi och vid behov lämna författningsförslag.

20. Barnbidrag, punkt 9 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 8 och
avslår motionerna
2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 5 och 7,
2023/24:532 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2023/24:892 av Angelica Lundberg (SD),
2023/24:1642 av Jonny Cato (C) och
2023/24:2497 av Malin Björk (C).

Ställningstagande

Familjeersättningarna har en stor betydelse för att minska förekomsten av ekonomisk utsatthet i barnhushållen. Ekonomisk utsatthet, oavsett vilket mått som används, förekommer mer i vissa grupper av barnhushåll, t.ex. ensamstående med barn och ensamstående kvinnor med barn. Regeringen bör därför återkomma med förslag om att införa ett ensamståendetillägg om 500 kronor per månad och barn.

21. Översyn av flerbarnstillägget, punkt 10 (S)

av Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Zara Leghissa (S) och Lena Bäckelin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 7 och
avslår motionerna
2023/24:533 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),
2023/24:2408 av Lars Beckman (M),
2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 42,
2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 44 i denna del och
2023/24:2598 av Angelica Lundberg och Markus Wiechel (båda SD).

Ställningstagande

Regeringen bör se över flerbarnstillägget och ersätta det med ett mer träffsäkert familjepolitiskt stöd. Det är ett bidrag som ökar med antalet barn i familjen, vilket kan skapa felaktiga incitament, medverka till ökad segregation och försena föräldrarnas inträde på arbetsmarknaden eller i studier.

22. Översyn av flerbarnstillägget, punkt 10 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 42 och

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 44 i denna del och avslår motionerna

2023/24:533 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2023/24:2408 av Lars Beckman (M),

2023/24:2598 av Angelica Lundberg och Markus Wiechel (båda SD) och

2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S) yrkande 7.

Ställningstagande

Regeringen bör se över flerbarnstillägget. Tillägget försvagar kraftigt den ekonomiska omfördelningen och förstärker endast familjens disponibla inkomst marginellt. Riksrevisionen konstaterade under 2020 att flerbarnstillägget för barn nummer två som infördes 2005, inte har fått den önskade fördelningseffekten och ansåg att den delen av tillägget bör tas bort. Flerbarnstillägget för barn nummer två bör därför avskaffas.

23. Flerbarnsavdrag, punkt 11 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 6.

Ställningstagande

Flerbarnstillägget bör omvandlas till ett flerbarnsavdrag. Regeringen bör utreda möjligheten att omvandla flerbarnstillägget till en skattereduktion som

kan användas vid inkomst av tjänst, a-kassa eller föräldrapenning och fördelas jämnt på föräldrarna.

24. Bostadsbidrag och underhållsstöd, punkt 12 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 16 och

2023/24:409 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD) yrkande 1 och

avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkande 15,

2023/24:2039 av Sanna Backeskog m.fl. (S),

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 4,

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 39 och 40 samt

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 44 i denna del.

Ställningstagande

Regeringen bör utreda en höjd övre gräns för bostadsbidrag. Vidare bör bostadsbidraget och det tillfälliga bostadstillägget utformas så att de följer hyreshöjningarna.

Regeringen bör även utreda de parallella systemen för underhållsbidrag och underhållsstöd. En modell bör tas fram som innebär att fler föräldrar betalar underhåll som motsvarar den egna levnadsstandarden, som beräknas utifrån årsinkomsten och som tar hänsyn till den faktiska betalningsförmågan.

25. Bostadsbidrag och underhållsstöd, punkt 12 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 4 och

avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 15 och 16,
2023/24:409 av Mikael Eskilanderesson m.fl. (SD) yrkande 1,
2023/24:2039 av Sanna Backeskog m.fl. (S),
2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 39 och 40 samt
2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 44 i denna del.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med en ny modell för bostadsbidraget. Kostnaden för boende har ökat kraftigt och många hushåll är ekonomiskt pressade. Bostadsbidraget behöver höjas permanent och konstrueras så att andra inkomster, t.ex. försörjningsstöd, inte minskar i samma omfattning som bostadsbidraget ökar. Vidare bör en högre bidragsgrundande inkomst godtas så att fler kan få rätt till bidrag och fler får ett högre bidrag. Den övre gränsen för vilken bostadskostnad som är bidragsgrundande bör också höjas. I dag har den absoluta majoriteten av mottagarna bostadskostnader som överstiger den övre gränsen, vilket gör att de endast kompenseras för en relativt liten del av bostadskostnaden. Dessutom bör beloppen för den bidragsgrundande inkomsten och bostadskostnaden indexeras efter pris- och inkomstutvecklingen, så att värdena inte urholkas. Vidare bör även hushåll utan barn kunna få bostadsbidrag fr.o.m. 2025. För att minska risken för skuldsättning bör bostadsbidrag till den som studerar betalas ut av Centrala studiestödsnämnden i stället för av Försäkringskassan. Slutligen bör bostadsbidraget inte minskas när barn bor växelvis hos föräldrar. Hyreskostnaden är lika stor oavsett hur stor del av tiden barnet bor hos föräldern.

26. Bostadsbidrag och underhållsstöd, punkt 12 (C)

av Anders W Jonsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkandena 39 och 40 samt
2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 44 i denna del och
avslår motionerna

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 15 och 16,
2023/24:409 av Mikael Eskilanderesson m.fl. (SD) yrkande 1,
2023/24:2039 av Sanna Backeskog m.fl. (S) och
2023/24:2340 av Isabell Mixer m.fl. (V) yrkande 4.

Ställningstagande

Regeringen bör se över hur barns dedikerade tillgångar från exempelvis arv eller brottsofferersättningar kan undantas vid bedömningen av en ansökan om bostadsbidrag. Barn kan ha tillgångar i form av arv som är låsta för användning fram till barnets 18-årsdag, brottsofferersättning eller skadestånd. Det bör övervägas om dessa tillgångar ska undantas vid bedömningen av föräldrars rätt till bostadsbidrag.

Vidare bör gränsdragningen mellan hemmavarande barn och umgängesbarn beaktas när det gäller bostadsbidragets effekter på olika familjekonstellationer. En faktor som påverkar bostadsbidraget är antalet dagar som respektive förälder har barnet boende hos sig, vilket avgör om barnen betraktas som hemmavarande eller umgängesbarn. Enligt Försäkringskassan är den gränsen tolv dagar per månad, dvs. cirka tre dagar per vecka. En förälder som har vårdnaden om sitt barn ca 40 procent av tiden riskerar därför att inte få något bostadsbidrag. Det leder till ekonomisk osäkerhet och en osäkerhet för såväl barn som förälder kring boendet.

Regeringen bör även se över underhållsstödet för ensamstående föräldrar. Många ensamstående föräldrar har det svårt ekonomiskt när kostnaderna ökar för el, mat, bränsle, hyra m.m. Det är viktigt att samhället stöttar de grupper som drabbas hårdast av prisökningarna.

27. Avstämning av inkomstuppgifter, punkt 13 (S, V, C, MP)

av Tony Haddou (V), Anders Ygeman (S), Sanne Lennström (S), Åsa Eriksson (S), Mats Berglund (MP), Zara Leghissa (S), Anders W Jonsson (C) och Lena Bäckelin (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkande 5,

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C) yrkande 41 och

2023/24:2637 av Jennie Nilsson m.fl. (S) yrkande 12 och

bifaller delvis motion

2023/24:686 av Katarina Luhr m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

För att minska risken för skuldsättning bör regeringen återkomma med förslag om införande av månadsavstämningar i bostadsbidraget i enlighet med BUMS-utredningen (SOU 2021:101). Utredningen föreslår att uppskattade

inkomster som ligger till grund för bostadsbidraget ersätts med månadsavstämningar av bostadsbidraget, grundat på inkomststoppgifter i arbetsgivardeklarationen på individnivå från Skatteverket.

28. Övriga familjeförmåner, punkt 14 (SD)

av Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 17, 20 och 21 samt
avslår motionerna
2023/24:189 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2 och
2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkandena 15–18.

Ställningstagande

Regeringen bör utreda möjligheten att höja adoptionsbidraget. Ett stärkt bidrag har en omfördelande effekt som gör att även hushåll med medelinkomst eller låg inkomst får en större benägenhet att adoptera.

Vidare bör regeringen återinföra kravet på intyg vid ansökan om efterlevandestöd. Det kan minska risken för felaktiga utbetalningar och bedrägerier. Regeringen bör också utreda och ta fram förslag på krav på medborgarskap vid ansökan om efterlevandestöd. Efterlevandestöd bör endast utges för barn som är medborgare i Sverige eller annat land i EU/EES, och med krav på att den avlidne föräldern vid tiden för dödsfallet var folkbokförd i Sverige eller hade medborgarskap i Sverige eller annat land i EU/EES.

29. Övriga familjeförmåner, punkt 14 (V)

av Tony Haddou (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V) yrkandena 15–18 och
avslår motionerna

2023/24:189 av Magnus Jacobsson (KD) yrkande 2 och
2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD) yrkandena 17, 20 och 21.

Ställningstagande

Regeringen bör skyndsamt återkomma med ytterligare åtgärder för att förkorta handläggningstiderna för omvårdnadsbidraget och merkostnadsersättningen. Övergångsbestämmelserna har bidragit till långa handläggningstider och glapp i utbetalningar mellan tidigare gällande och nya förmåner. ISF:s granskning (rapport 2020:5) visar att utfasningen av de tidigare förmånerna har lett till allvarliga ekonomiska konsekvenser för bl.a. föräldrar till barn med funktionsnedsättning. I dag uppgår handläggningstiderna enligt Försäkringskassan i normalfallet till mellan tre och fem månader. Det är en förbättring sedan tidigare men fortfarande otillräckligt.

Vidare bör regeringen återkomma med förslag om ett förtydligande av synen på föräldraansvaret enligt lagstiftarens intentioner. ISF kritiserar i flera rapporter Försäkringskassans syn på föräldrarnas ansvar som leder till lägre eller utebliven ersättning inom omvårdnadsbidraget och anser att det bör tydliggöras vad som ingår i ett normalt föräldraansvar.

Regeringen bör också återkomma med förslag om att åtgärda bristerna i omvårdnadsbidraget och merkostnadsersättningen när det gäller Försäkringskassans tillämpning. ISF har analyserat utfallet av reformen och redovisade 2021 att det bl.a. kan vara svårare att nå upp till de högre ersättningsnivåerna inom omvårdnadsbidraget än inom det tidigare vårdbidraget. Avsikten är att Försäkringskassans handläggning av omvårdnadsbidrag ska luta sig mot tidigare praxis inom vårdbidraget, något som enligt ISF inte verkar ha blivit fallet.

Slutligen bör regeringen återkomma med förslag om att säkerställa kompensation för de som drabbats och riskerar att drabbas av bristerna vid införandet av omvårdnadsbidraget.

Särskilt yttrande

Reserverade dagar, punkt 3 (SD)

Ludvig Aspling (SD), Clara Aranda (SD), Daniel Persson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) anför:

Om vårt förslag till ställningstagande i fråga om reserverade dagar i föräldraförsäkringen (res. 8) avslås i den förberedande omröstningen i kammaren avser vi att i huvudomröstningen stödja det alternativ som förordas av utskottet. Anledningen är att vi vill ta bort alla reserverade dagar i föräldraförsäkringen. Då förslaget av Socialdemokraterna och Miljöpartiet (res. 7) innebär att fler dagar ska reserveras än vad som gäller i dag står vårt förslag närmare utskottets förslag, som innebär att antalet reserverade dagar lämnas oförändrat.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2023/24

2023/24:189 av Magnus Jacobsson (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om efterlevandestöd och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:248 av Markus Kallifatides (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bostadsbidraget bör indexeras i linje med inflationen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underhållsstödet bör indexeras i linje med inflationen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barnbidraget bör indexeras i linje med inflationen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:395 av Daniel Persson m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa en ny form av tillfällig föräldrapenning vid mödravårdsbesök för båda föräldrarna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om översyn av lagstiftningen för graviditetspenningen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa en rätt till graviditetsdagar de sista 30 dagarna före beräknad förlossning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt regeringen att utreda förutsättningarna för ett nytt bidrag till förstföderskor och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omvandla flerbarnstillägget till ett flerbarnsavdrag och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till tillägg för ensamstående vårdnadshavare och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa reserverade dagar i föräldraförsäkringen och ge tillbaka valfriheten till familjerna och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ta bort fyraårsregeln och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en förändring av regelverket för att åstadkomma ökad flexibilitet i föräldrapenningen och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av föräldrapenningen för att stärka den och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att utöka antalet dagar med sorgpeng och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att utöka antalet pappadagar vid barns födsel eller adoption och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en moderniserad konstruktion av bostadsbidraget och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de parallella systemen i underhållsbidrag och underhållsstöd bör utredas och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att höja adoptionsbidraget och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra krav på intyg vid ansökan om efterlevandestöd och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på medborgarskap vid ansökan om efterlevandestöd och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:409 av Mikael Eskilandersson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en höjd övre gräns för bostadsbidrag och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:532 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att behovspröva barnbidraget och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:533 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att invertera flerbarnstillägget vid barn- och studiebidrag och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:686 av Katarina Luhr m.fl. (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inkomstprövning av bostadsbidraget ska ske med tätare intervall än i dag och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:856 av Daniel Persson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att gå vidare med de förslag som presenteras i SOU 2021:41 om rätt till vab för stöd till barn i skolan och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:883 av Markus Wiechel (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa kvoteringen av föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:892 av Angelica Lundberg (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reservera bambidrag vid vårdnadstvister och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1357 av Anna-Belle Strömberg och Peter Hedberg (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att bevilja hel graviditetspenning till gravida kvinnor som har uppdrag som kontaktfamilj, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:1588 av Azadeh Rojhan (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa snabbhetspremien i föräldraförsäkringen i enlighet med förslaget från Utredningen om en modern föräldraförsäkring (SOU 2017:101) och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1642 av Jonny Cato (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en behovsprövning av barnbidraget och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:1677 av Alexandra Völker (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ge rätt till tillfällig föräldrapenning även när en förälder föder barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:1894 av Yasmine Bladelius och Hanna Westerén (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nollvision och en översyn av den ekonomiska familjepolitiken med syftet att bekämpa barnfattigdomen i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2034 av Sanna Backeskog och Anna Wallentheim (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fler steg för ett mer jämställt socialförsäkringsskydd för gravida och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2039 av Sanna Backeskog m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur det tillfälligt förlängda bostadsbidraget kan förstärkas, inflationsskyddas och permanentas och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2052 av Annika Strandhäll (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur föräldraförsäkringen kan byggas ut och individualiseras inom ramen för en fastställd tidsplan och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2340 av Isabell Mixter m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att indexera tak och ersättningsnivåer inom den ekonomiska familjepolitiken fr.o.m. 2027 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en strategi för att säkerställa att den ekonomiska familjepolitiken bättre når sitt mål, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att trappa ned vissa ersättningar inom den ekonomiska familjepolitiken i syfte att möjliggöra en omställning när ersättningarna upphör, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en modell för bostadsbidraget baserat på Vänsterpartiets förslag och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om införandet av månadsavstämningar i bostadsbidraget i enlighet med BUMS-utredningen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att prisindexera barnbidraget fr.o.m. 2025 och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att införa ett ensamstående tillägg om 500 kronor per månad och barn och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om en individualiserad föräldraförsäkring och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att införa en lagstadgad rätt till ledighet och ersättning för föräldrar att närvara vid vårdrelaterade besök i samband med graviditet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag baserat på modellen i slutbetänkandet Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn – en ny modell för föräldraförsäkringen (SOU 2017:101) om att styra uttaget av föräldradagar till barnets första levnadsår och undvika att försäkrade sparar föräldradagar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma med ytterligare åtgärder för att förkorta handläggningstiderna för omvårdnadsbidraget och merkostnadsersättningen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om ett förtydligande av synen på föräldrans ansvar enligt lagstiftarens intentioner och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att åtgärda bristerna i omvårdnadsbidraget och merkostnadsersättningen enligt ISF:s utredning när det gäller Försäkringskassans tillämpning och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att säkerställa kompensation för de som drabbats och riskerar att drabbas av bristerna i införandet av omvårdnadsbidraget, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2408 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behoven av en omfördelning av flerbarnstillägget till ett förstabarnstillägg och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2452 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flyktingar och andra som flyttar till Sverige ska ha samma rätt till föräldraförsäkring som andra och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flyktingar och andra som flyttar till Sverige ska ha samma rätt till barnbidrag som andra och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flyktingar och andra som flyttar till Sverige ska ha samma rätt till flerbarnstillägg som andra och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flyktingar och andra som flyttar till Sverige ska ha samma rätt till bostadsbidrag som andra och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flyktingar och andra som flyttar till Sverige ska ha samma rätt till merkostnadsersättning och omvårdnadsbidrag som andra och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2467 av Martina Johansson m.fl. (C):

30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en modern, liberal politik för barnens bästa och för jämställda och jämlika villkor för alla föräldrar och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa en ny jämställdhetsbonus liksom en jämställdhetsbonus för vård av barn och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma med förslag om att avskaffa lägstanivådagarna i föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 80 procent av dagarna ska tas ut innan barnet har fyllt tre år, i stället för som i dag fyra år, och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara tillåtet med obegränsat antal dubbeldagar och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de dagar i föräldraförsäkringen som inte är öronmärkta ska kunna användas av för barnet andra viktiga vuxna och tillkännager detta för regeringen.

36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna att koppla skyddet av föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst till hur länge hen har varit ledig i stället för till barnets ålder och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör presentera förslag om att avskaffa den s.k. snabbhetspremiern och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör svara på ett tillkännagivande om att företagare under sin föräldradedighet ska kunna bedriva viss begränsad administrativ, styrande verksamhet i sitt företag utan att förlora sin föräldrapenning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur barns dedikerade tillgångar från exempelvis arv eller brottsofferersättningar kan undantas vid bedömningen av ett hushålls ansökan om bostadsbidrag och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gränsdragningen mellan hemmavarande och umgängesbarn bör beaktas när det gäller bostadsbidragets effekter på olika familjekonstellationer och tillkännager detta för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma med förslag om att införa månadsavstämning avseende underlag för bostadsbidrag och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa flerbarnstillägget för barn nummer två och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2497 av Malin Björk (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en modell för behovsprövning av barnbidraget och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2499 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):

43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa en ny jämställdhetsbonus för föräldraförsäkringen liksom en jämställdhetsbonus för vård av barn och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över underhållsstödet för ensamstående föräldrar och flerbarnstillägget och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Försäkringskassan bör ges i uppdrag att arbeta mer med bl.a. s.k. nudging för att informera vårdnadshavare om hur fördelningen av

föräldraledigheten påverkar såväl familjeliv och hälsa som livsinkomst och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2594 av Angelica Lundberg och Mikael Eskilandersson (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låsa föräldradagar vid vårdnadstvister och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2598 av Angelica Lundberg och Markus Wiechel (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att avskaffa flerbarnstillägget och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2604 av Martin Ådahl (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur föräldraförsäkringen kan delas i tre lika delar, där en tredjedel var av den ersatta föräldraledigheten är knuten till den ena föräldern och den tredje delen kan delas mellan föräldrarna enligt överenskommelse, med undantag för ensamstående föräldrar som har rätt att utnyttja hela föräldraledigheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2023/24:2623 av Anders Ygeman m.fl. (S):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sjukförsäkringsskyddet för gravida och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2624 av Anders Ygeman m.fl. (S):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mer jämställd och individualiserad föräldraförsäkring och tillkännager detta för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka den ekonomiska familjepolitiken och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över flerbarnstillägget i syfte att ersätta det med ett mer träffsäkert familjepolitiskt stöd och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera och förenkla reglerna för tillfällig föräldrapenning och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2637 av Jennie Nilsson m.fl. (S):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa utvecklingen för bostadsbidraget som ett bostadspolitiskt viktigt verktyg för ekonomiskt svaga hushåll och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2664 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):

40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att dubblera örönmärkningen av föräldradagar och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2677 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inflationssäkra barnbidraget och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inflationssäkra underhållsstödet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om indexering av bostadsbidraget för barnfamiljer och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om snabbhetspremien i föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2705 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tredelad föräldraförsäkring och tillkännager detta för regeringen.

2023/24:2735 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på hur föräldradagar ska kunna överlåtas till närstående och tillkännager detta för regeringen.